

ZK p. dykt Szczerbonek

ZKV.431.18.4.2019

MINISTERSTWO OBRONY NARODOWEJ
SEKRETARZ STANU

WOJEWODA ŚLĄSKI

Jarosław Wieczorek

POLSKA

1999-2019 20 LAT W NATO

Warszawa, 13 listopada 2019 r.

MINISTERSTWO OBRONY NARODOWEJ
WYDZIAŁ KANCELARIJ I BIUROW
WYKONAWCZYCH

Nr. 205/13
2019-11-13
ŚLĄSKI URZĄD WOJEWÓDZKI
w Katowicach
Biuro Organizacyjno-Budżetowe

19-11-2019

Oddział Kancelarii
Patrycja Brzezo

WOJEWODA ŚLĄSKI

Pan Jarosław WIECZOREK

ul. Jagiellońska 25
40-032 Katowice

Data: 2019-11-19
RPW/300112/2019 N

Zuz
Lia

Dotyczy: przesłania protokołu z kontroli kompleksowej wykonywania zadań obronnych w województwie śląskim.

Szczyrny Paweł Nofarski

pan Szczyrny
09-12-2019
PŁ

zgodnie z § 16 ust. 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13 stycznia 2004 r. w sprawie kontroli wykonywania zadań obronnych, w załączeniu przesyłam kopię zatwierdzonego przez Prezesa Rady Ministrów Protokołu z kontroli kompleksowej wykonywania zadań obronnych w województwie śląskim przeprowadzonej w dniach 10-14 czerwca 2019 r., w celu wdrożenia zawartych w nim zaleceń pokontrolnych.

Załącznik 1 na 38 str.

podpis
Marek Łapiński

ŚLĄSKI URZĄD WOJEWÓDZKI
w Katowicach
Wydział Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego
Wpł.dn. 09-12-2019
Zał. ....

Marek ŁAPIŃSKI

Do wiadomości DSiPO – SI ARCUS

A.Kozioł/DSiPO/WKPPPO
tel. 261 874 376
T-7/7 A

ZATWIERDZAM

.....
Prezes Rady Ministrów

Mateusz Morawiecki

PROTOKÓŁ

**z kontroli kompleksowej wykonywania zadań obronnych
w województwie śląskim
przeprowadzonej w dniach 10 – 14 czerwca 2019 roku**

Z protokołem zapoznałem się:

Wojewoda Śląski

WOJEWODA ŚLĄSKI

Jarosław Wieczorek

.....
Jarosław Wieczorek

**Przewodniczący
Zespołu Kontrolnego**

.....
Marek Łapiński

WARSZAWA – 2019

I. WPROWADZENIE

Kontrola kompleksowa wykonywania zadań obronnych w województwie śląskim realizowana była w dniach 10-14 czerwca 2019 r. na zasadach określonych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 13 stycznia 2004 r. w sprawie kontroli wykonywania zadań obronnych¹ oraz w oparciu o szczegółowy plan niniejszej kontroli.

Jej celem było sprawdzenie, w możliwie najszerszym zakresie, stopnia realizacji zadań wykonywanych w województwie śląskim w ramach powszechnego obowiązku obrony oraz przedstawienie stosownych ocen.

Zespół Kontrolny² realizował czynności kontrolne łącznie w 86 komórkach i jednostkach organizacyjnych wchodzących w skład: Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego (ŚUW), samorządu terytorialnego oraz administracji zespolonej. Kontrolowano także wybrane placówki służby zdrowia oraz przedsiębiorców³.

Ponadto, kontrola obejmowała sprawdzenie elementów praktycznego działania, realizowanych w ramach kompleksowego ćwiczenia obronnego pk. „GRANIT 2019”, które odbywało się w dniach 11-13 czerwca 2019 r.

Rezultaty kontroli pozwalają stwierdzić, że jej cele zostały osiągnięte. Zebrany materiał umożliwił dokonanie oceny stanu realizacji zadań obronnych w województwie, jak również pozwolił wskazać działania służące poprawie funkcjonowania oraz wymagających doskonalenia obszarów przygotowań obronnych.

W trakcie prowadzenia czynności kontrolnych, przekazywano bezpośrednio osobom z komórek i jednostek organizacyjnych podlegających kontroli szczegółowe uwagi wraz z propozycjami sposobu prowadzenia dalszych działań w poszczególnych obszarach przygotowań obronnych.

W kontrolowanych podmiotach podjęto działania umożliwiające realizację czynności kontrolnych, każdorazowo udostępniając całość posiadanej dokumentacji związanej z przygotowaniem obronnymi. Zaangażowanie kadry kierowniczej oraz osób bezpośrednio odpowiedzialnych za prowadzenie spraw obronnych wskazuje na ich dobre przygotowanie merytoryczne oraz zrozumienie wagi problematyki obronnej w bieżącej działalności planistyczno-organizacyjnej.

Sposób realizacji przygotowań obronnych oraz przyjęte rozwiązania systemowe i organizacyjne w stopniu dobrym i bardzo dobrym (w zależności od kontrolowanych obszarów przygotowań obronnych) umożliwiają wojewodzie wykonywanie i koordynowanie zadań z zakresu obronności i bezpieczeństwa państwa na terenie województwa śląskiego.

---

¹ Dz. U. poz. 151 z późn. zm.

² Załącznik nr 1 – Skład Zespołu Kontrolnego.

³ Załącznik nr 2 – Wykaz komórek i jednostek organizacyjnych poddanych kontroli.

II. STAN FAKTYCZNY REALIZACJI PRZYGOTOWAŃ OBRONNYCH

1. Tworzenie warunków do realizacji zadań obronnych.

Podstawą dokonania oceny tego obszaru przygotowań obronnych są postanowienia *rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13 stycznia 2004 r. w sprawie ogólnych zasad wykonywania zadań w ramach powszechnego obowiązku obrony*⁴. Ponadto, kontrolę realizowano w oparciu o zapisy dokumentów organizacyjnych oraz dokumentów regulujących problematykę przygotowań obronnych w województwie śląskim, którymi są:

- *Statut Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego*⁵,
- *Regulamin Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego w Katowicach*⁶,
- *Koncepcja prowadzenia przygotowań obronnych w województwie śląskim*,
- *Plan realizacji zadań z zakresu przygotowań obronnych państwa w województwie śląskim w 2019 roku*,
- wydawane przez wojewodę śląskiego zarządzenia dotyczące wykonywania zadań w ramach powszechnego obowiązku obrony⁷,
- regulaminy organizacyjne i plany działalności obronnej w kontrolowanych jednostkach organizacyjnych administracji zespolonej, samorządu terytorialnego i przedsiębiorców oraz regulaminy wewnętrzne kontrolowanych komórek i zakresy działania na wybranych stanowiskach pracy.

W wyniku kontroli stwierdzono, że w ramach organizowania przygotowań obronnych opracowano w ŚUW szereg dokumentów normujących działalność obronną w komórkach organizacyjnych urzędu wojewódzkiego, wojewódzkiej administracji zespolonej, jednostkach samorządu terytorialnego oraz u przedsiębiorców. Są to w szczególności zarządzenia dotyczące poszczególnych obszarów przygotowań obronnych, *Plan realizacji zadań z zakresu przygotowań obronnych państwa w województwie śląskim w 2019 r. oraz Koncepcja przygotowań obronnych w województwie śląskim*.

Plan realizacji zadań... jest dokumentem cyklicznym, wydawanym co roku. Dokonano w nim oceny realizacji przedsięwzięć zrealizowanych w roku poprzednim, wskazano główne kierunki działania w województwie na 2019 r. Dokument wskazuje zadania w zakresie współdziałania z centralnymi organami administracji rządowej, zadania dla urzędu wojewódzkiego, jednostek rządowej administracji zespolonej, jednostek

⁴ Dz. U. poz. 152 z późn. zm.

⁵ Stanowiący załącznik do zarządzenia nr 279 Wojewody Śląskiego z dnia 20 listopada 2013 r.

⁶ Stanowiący załącznik do zarządzenia nr 142/15 Wojewody Śląskiego z dnia 29 kwietnia 2015 r. w sprawie ustalenia Regulaminu organizacyjnego Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego w Katowicach (z późn. zm.).

⁷ Zarządzenie nr 364/18 Wojewody Śląskiego z dnia 11 października 2018 r. w sprawie planowania i realizacji w województwie śląskim zadań na potrzeby obronne państwa przez podmioty lecznicze oraz jednostki samorządu terytorialnego; zarządzenie nr 46/17 Wojewody Śląskiego z dnia 7 lutego 2017 r. w sprawie zasad organizacji, realizacji i finansowania szkolenia obronnego; zarządzenie nr 70/17 Wojewody Śląskiego z dnia 9 marca 2017 r. w sprawie organizowania, przygotowywania i prowadzenia szczególnej ochrony obiektów, dla których Wojewoda Śląski jest właściwy do występowania do Rady Ministrów o uznanie za szczególnie ważne dla bezpieczeństwa i obronności państwa; zarządzenie nr 342/16 Wojewody Śląskiego z dnia 11 października 2016 r. w sprawie przygotowania systemu kierowania bezpieczeństwem narodowym w województwie śląskim; zarządzenie nr 396/15 Wojewody Śląskiego z dnia 31 lipca 2015 r. w sprawie wprowadzenia założeń i schematu akcji kurierskiej na terenie województwa śląskiego; zarządzenie nr 264/12 Wojewody Śląskiego z dnia 6 września 2012 r. w sprawie zakresu, zasad i trybu wykonywania zadań w ramach przygotowania jednostek organizacyjnych przewidzianych do objęcia ich militaryzacją (z późn. zm.); zarządzenie nr 512/10 Wojewody Śląskiego z dnia 11 października 2010 r. w sprawie organizacji, uruchamiania na potrzeby podwyższania gotowości obronnej państwa i funkcjonowania systemu stałych dyżurów w województwie śląskim (z późn. zm.).

samorządu terytorialnego oraz przedsiębiorców wykonujących zadania obronne wraz z terminami ich realizacji. Ponadto, elementem *Planu realizacji zadań...* są zamierzenia w zakresie programowania obronnego związane z finansowaniem zadań, koordynacji zadań gospodarczo-obronnych oraz zasadnicze zamierzenia szkoleniowe. W opinii Zespołu Kontrolnego przyjęty system kierowania przygotowani obronnych w województwie należy uznać za właściwy.

Opracowana w Oddziale Spraw Obronnych Wydziału Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego (WBiZK) *Koncepcja...* stanowi dokument wewnątrz urzędu wojewódzkiego. Wskazuje cel przygotowani obronnych w województwie, zawiera ogólną charakterystykę województwa oraz opisuje zagrożenia niemilitarne. Dokument ujmuje zadania wojewody oraz wskazuje zakres podmiotowy i przedmiotowy przygotowani obronnych. Uwzględnia on wszystkie obszary przygotowani obronnych realizowanych w województwie, wskazuje szczegółowo działania realizowane w danych obszarach i ich wykonawców stosownie do ich pozycji i roli w strukturze administracji publicznej oraz przyporządkowuje zadania do określonego stanu gotowości obronnej państwa. Dokument ten jest swoistym kompendium wiedzy na temat organizowania i prowadzenia przygotowani obronnych w województwie, bardzo przydatnym dla osób realizujących zadania obronne jak i tych wdrażanych dopiero do pracy na stanowiskach związanych z realizacją powszechnego obowiązku obrony.

Kontrolowane jednostki samorządu terytorialnego w codziennej działalności bazują na planach zamierzeń obronnych, aktach kierowania wewnętrznego czy dokumentach normujących ogólne zasady wykonywania zadań w ramach powszechnego obowiązku obrony przesłanych z urzędu wojewódzkiego. W bardzo ograniczonym zakresie regulują one poszczególne obszary przygotowani obronnych w drodze własnych aktów prawnych czy dokumentów.

W ramach kontroli sprawdzeniu poddano również poprawność identyfikacji zadań obronnych oraz ich podziału w regulaminach organizacyjnych.

W regulaminie ŚUW zadania w ramach przygotowani obronnych przypisano wyłącznie Oddziałowi Spraw Obronnych WBiZK. Zakres tych zadań został uszczegółowiony w *Regulaminie organizacyjnym Wydziału Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego w Śląskim Urzędzie Wojewódzkim w Katowicach*⁸.

Podobnie jak w przypadku WBiZK, w pozostałych poddanych kontroli komórkach wewnętrznych ŚUW, zadania obronne zostały wpisane do regulaminów organizacyjnych tych komórek oraz do opisów stanowisk pracy i zakresów czynności pracowników realizujących przedmiotowe zadania. Kierownicy kontrolowanych komórek urzędu wojewódzkiego wyznaczyli osoby do realizacji wybranych zadań obronnych na poziomie poszczególnych wydziałów i ujęli te zadania w zakresach czynności pracowników.

W większości jednostek samorządu terytorialnego ogólny obowiązek realizacji zadań obronnych zapisano w regulaminach urzędów, w części dotyczącej zadań wspólnych wszystkich komórek organizacyjnych i stanowisk. Natomiast szczegółowe zadania zostały najczęściej przypisane bezpośrednio komórkom lub osobom, którym powierzono ich realizację. Stwierdzono fakt niepełnego ujmowania i przypisywania zadań obronnych, powierzanie pracownikom komórek obronnych zadań spoza zakresu przygotowani

---

⁸ Stanowiący załącznik do zarządzenia nr 110.8.2018 Dyrektora Generalnego Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego w Katowicach z dnia 24 maja 2018 r.

obronnych (zarządzanie kryzysowe, bezpieczeństwo publiczne, obrona cywilna, ochrona informacji niejawnych, prowadzenie kancelarii itp.). Niektóre komórki ds. obronnych borykają się z niewystarczającą obsadą etatową. Zidentyfikowano również takie jednostki organizacyjne, w których brak jest komórki dedykowanej wyłącznie sprawom obronności, np. Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego (UMWŚ). Negatywnym przykładem jest Urząd Gminy Kłomnice, gdzie nie tworzy się warunków do realizacji zadań obronnych, a wójt nie posiada dopuszczenia do informacji niejawnych, co uniemożliwia kierowanie wykonywaniem zadań obronnych.

Odmienne podejście do realizacji zadań obronnych prezentuje Urząd Miejski w Częstochowie, w którym zadania obronne przypisano wszystkim komórkom urzędu, w szczególności Wydziałowi Zarządzania Kryzysowego, Ochrony Ludności i Spraw Obronnych. W niektórych jednostkach samorządu terytorialnego (UMWŚ, Urząd Miasta Katowice) osoby wykonujące zadania obronne wyznaczono formalnie jak i w sposób nieformalny.

Ponadto, Zespół Kontrolny stwierdził, że objęte kontrolą zespolone służby, inspekcje i straże realizują zadania obronne w oparciu o dokumentację i wytyczne ze szczebla nadrzędnego oraz urzędu wojewódzkiego.

W większości skontrolowanych urzędów stwierdzono brak wskazania w regulaminach organizacyjnych odpowiedzialności osób zajmujących kierownicze stanowiska za kierowanie wykonywaniem i koordynację wykonywania zadań obronnych.

Osoby bezpośrednio odpowiedzialne za prowadzenie spraw obronnych z reguły są dobrze przygotowane merytorycznie do realizacji zadań.

Podsumowując należy stwierdzić, że przyjęte w województwie rozwiązania w zakresie tworzenia warunków do realizacji zadań obronnych zapewniają wykonywanie tych zadań na dobrym poziomie.

2. Realizacja planowania operacyjnego.

Kontrolą w zakresie planowania operacyjnego objęto wybrane komórki organizacyjne ŚUW, jednostki organizacyjne administracji zespolonej oraz jednostki samorządu terytorialnego.

Proces pozamilitarnego planowania operacyjnego w województwie śląskim realizowany jest w oparciu o *zarządzenie nr 499/10 Wojewody Śląskiego z dnia 28 września 2010 r. w sprawie aktualizacji planów operacyjnych funkcjonowania organów administracji publicznej oraz udziału w tym procesie jednostek organizacyjnych podporządkowanych i nadzorowanych przez Wojewodę Śląskiego.*

Procesem planistycznym objęte zostały wszystkie kontrolowane podmioty. Opracowały one wymagane dokumenty planowania operacyjnego, a przyjęte w tych dokumentach założenia powinny zapewnić zdolność do realizacji zadań. Niemniej jednak plany operacyjne funkcjonowania organów samorządu terytorialnego obarczone są uchybieniem polegającym na systemowym pominięciu ocen, o których mowa w § 6 ust. 1 pkt 3 lit. b *rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 15 czerwca 2004 r. w sprawie warunków i trybu planowania i finansowania zadań operacyjnych wykonywanych w ramach przygotowań obronnych państwa przez organy administracji rządowej i organy samorządu*

terytorialnego⁹. Wada ta powinna zostać usunięta w ramach obecnej edycji procesu pozamilitarnego planowania operacyjnego.

We wszystkich kontrolowanych podmiotach wykonano *Karty realizacji zadań operacyjnych*, a zawarte w nich procedury realizacyjne opracowane zostały w sposób wyczerpujący. Należy jednak wskazać, że zdaniem Zespołu Kontrolnego, w procesie planistycznym przyjęto bardzo zachowawczą metodologię podziału zadań operacyjnych. Skutkuje to stosunkowo częstym włączaniem nadmiernej liczby współwykonawców do realizacji niektórych zadań. Z drugiej zaś strony, istnieją przypadki niedoszacowania potencjału i wagi zadaniowanych podmiotów.

Na podkreślenie zasługuje duże zaangażowanie personelu realizującego zadania obronne w województwie śląskim.

Podsumowując należy uznać, że sformułowane w trakcie kontroli uwagi nie podważają pozytywnej ogólnej oceny realizacji zadań w zakresie kontrolowanego obszaru.

3. Realizacja programowania obronnego.

Przedmiotem kontroli była poprawność kwalifikowania przedsięwzięć rzeczowo-finansowych do realizacji w latach 2016–2018 w ramach *Programu pozamilitarnych przygotowań obronnych województwa śląskiego* oraz realizacja wydatków obronnych w szczególności z działu budżetu 752-obrona narodowa, a także prawidłowość ich rozliczania.

Kontrolę prowadzono w oparciu o *Program pozamilitarnych przygotowań obronnych województwa śląskiego w latach 2013-2022 (PPPO-13)*¹⁰ oraz *Program pozamilitarnych przygotowań obronnych województwa śląskiego w latach 2017-2026 (PPPO-17)*¹¹.

Przedsięwzięcia rzeczowo-finansowe były kwalifikowane na etapie projektowania programów zgodnie z przyjętą metodyką i wytycznymi. W zagadnieniu tym uwag i niedociągnięć nie stwierdzono.

Na pozamilitarne przygotowania obronne w województwie śląskim w części budżetu 85/24 w rozdziale budżetowym 75212-pozostałe wydatki obronne w ramach PPPO-13 i PPPO-17 zaplanowano i wydano:

Rok	Planowane (tys. zł)	Wydane (tys. zł)	Procent realizacji
2016	436	318,830	73,12
2017	890	750,376	84,31
2018	809	635,336	78,54

Należy zauważyć, że w latach podlegających kontroli procent realizacji zadań programu był niższy od wartości miernika założonego dla Programu pozamilitarnych przygotowań obronnych RP tj. 90%.

W trakcie czynności kontrolnych stwierdzono, że wszystkie wydatki pod względem rachunkowym zostały zaewidencjonowane prawidłowo w systemie finansowo-księgowym ŚUW. Wydatki ponoszone były w związku z realizacją zadań ujętych w PPPO. Rozliczanie

⁹ Dz. U z 2004 r. poz. 1599 z późn. zm.

¹⁰ Nr ZKV.6511.7.2013 z dnia 28 maja 2013 r.

¹¹ Nr ZKV.6511.3.2017 z dnia 6 kwietnia 2017 r.

środków finansowych w latach 2016–2018 dedykowanych na poszczególne zadania odbywało się pod kątem realizacji budżetu województwa. Sposób opisu finansowych dokumentów źródłowych nie pozwolił jednak na przyporządkowanie ich jednoznacznie do podzadań ujętych w PPPO województwa śląskiego. Z kolei, dokonywanie przeniesień środków finansowych między zadaniami PPPO w ramach wydatków obronnych odbywało się, co prawda zgodnie z zasadami regulującymi finanse publiczne, niemniej jednak bez zasięgnięcia opinii Ministerstwa Obrony Narodowej. Zmiany takie były natomiast ujmowane w *Narodowym Kwestionariuszu Pozamilitarnych Przygotowań Obronnych województwa śląskiego za lata 2016 i 2017* (NKPPO).

Zespół Kontrolny poddał również ocenie organizację zbierania, przetwarzania i analizowania danych niezbędnych do sporządzenia w latach 2016–2018 NKPPO województwa śląskiego, w tym:

- *Narodowy Kwestionariusz Pozamilitarnych Przygotowań Obronnych województwa śląskiego w 2016 r.* (NKPPO-16)¹²,
- *Narodowy Kwestionariusz Pozamilitarnych Przygotowań Obronnych województwa śląskiego w 2017 r.* (NKPPO-17)¹³,
- *Narodowy Kwestionariusz Pozamilitarnych Przygotowań Obronnych województwa śląskiego w 2018 r.* (NKPPO-18)¹⁴.

W trakcie czynności kontrolnych stwierdzono, że NKPPO województwa śląskiego przygotowano na podstawie informacji otrzymanych z 185 jednostek administracji samorządowej, 14 jednostek administracji zespolonej oraz od przedsiębiorców objętych przygotowaniem do militaryzacji. Zbieranie danych niezbędnych do wypełnienia NKPPO odbywało się w sposób systemowy i formalny. Dokumenty wynikowe zostały sporządzone zgodnie z metodyką opracowania tego kwestionariusza. Należy jednak zwrócić uwagę na nieterminowe przesyłanie NKPPO do Ministra Obrony Narodowej tj. do 28 lutego każdego roku (NKPPO za lata objęte kontrolą docierały do Ministra Obrony Narodowej z około tygodniowym opóźnieniem).

4. Przygotowanie elementów systemu obronnego państwa, umożliwiające mobilizacyjne rozwinięcie Sił Zbrojnych RP.

Przygotowanie elementów systemu obronnego państwa, umożliwiające mobilizacyjne rozwinięcie Sił Zbrojnych RP, na terenie województwa śląskiego realizowane jest zgodnie z zadaniami określonymi w *rozporządzeniu Ministrów Spraw Wewnętrznych i Administracji, Obrony Narodowej oraz Infrastruktury z dnia 5 lipca 2002 r. w sprawie trybu doręczania kart powołania i rozplakatowania obwieszczeń o stawieniu się osób do czynnej służby wojskowej*¹⁵.

Wojewoda śląski wydał w przedmiotowej sprawie zarządzenie nr 396/15 *Wojewody Śląskiego z dnia 31 lipca 2015 w sprawie wprowadzenia założeń i schematu akcji kurierskiej na terenie województwa śląskiego*. W zarządzeniu nałożono na jednostki samorządu terytorialnego obowiązek opracowania do dnia 31 października 2015 r. nowych planów akcji kurierskiej oraz niezwłocznego przekazania kopii do urzędu wojewódzkiego

¹² Stanowiący załącznik do pisma nr ZKV.652.9.2016 z dnia 28 lutego 2017 r. (ZNI.Z-104.2017).

¹³ Stanowiący załącznik do pisma nr ZKV.652.1.2018 z dnia 28 lutego 2018 r.

¹⁴ Stanowiący załącznik do pisma nr ZKV.652.1.2019 z dnia 7 marca 2019 r.

¹⁵ Dz. U. z 2014 r. poz. 3.

i właściwych starostw powiatowych. W wykonaniu tego zarządzenia do ŚUW przekazano 19 planów akcji kurierskich starostw powiatowych oraz miast na prawach powiatu, które są aktualne.

W ramach pomocy merytorycznej w zakładaniu i prowadzeniu dokumentacji akcji kurierskiej na terenie województwa śląskiego, wojewoda śląski opracował *Wytyczne Wojewody Śląskiego z dnia 6 października 2015 r. w sprawie przedsięwzięć związanych z organizacją i funkcjonowaniem akcji kurierskiej* zawierające wzory dokumentacji akcji kurierskiej ujednolicone w skali województwa. Ponadto, w *Wytycznych...* nakazano aktualizację dokumentacji w przypadku zmian, a także raz w roku, nawet w przypadku braku zmian, co jest na bieżąco realizowane w dokumentacji przekazanej do urzędu wojewódzkiego, jednak nie zawsze ma to miejsce w dokumentach przekazanych do właściwego starostwa powiatowego (na terenie Starostwa Powiatowego w Tarnowskich Górach stwierdzono aktualizację tylko jednego planu).

Ponadto stwierdzono pojedyncze przypadki wydania decyzji w sprawie przeznaczenia do funkcji kuriera z błędami merytorycznymi (np. wskazano samochód osobowy jako narzędzie proste zamiast jako przedmiot świadczeń rzeczowych).

Duży nacisk w województwie śląskim położony został na szkolenie oraz pomoc merytoryczną organom w opracowaniu i prowadzeniu dokumentacji akcji kurierskiej. Z przedmiotowej problematyki w 2017 r. przeszkolono łącznie 198 osób, w 2018 r. – 215 osób, a w 2019 r. już 64 osoby. W celu podtrzymania właściwych nawyków prowadzi się systematyczne treningi akcji kurierskiej, których plan corocznie zatwierdza wojewoda śląski. W 2017 r. przeprowadzono 34 treningi, w 2018 – 51, a na 2019 r. zaplanowano 51 (spośród których zrealizowano 24).

Ponadto, z dużym zaangażowaniem prowadzone są kontrole w zakresie prawidłowości i aktualności dokumentacji oraz organizacji i przebiegu akcji kurierskiej w starostwach i urzędach gmin (miast) województwa śląskiego. W 2017 r. przeprowadzono 9 kontrole oraz 34 obserwacji, w 2018 r. 2 kontrole i 51 obserwacji.

Powyższy stan wynika z bardzo dużego zaangażowania WBiZK ŚUW w wykonywanie zadań w tym obszarze przygotowań obronnych.

W kontrolowanych urzędach dokonano właściwego typowania i przeznaczenia osób do pełnienia funkcji kurierów. W niektórych przypadkach do funkcji kurierów przeznaczono strażników miejskich, a na świadczenia rzeczowe w celu doręczania dokumentów przewidziano taksówki.

Na wysoką ocenę zasługuje *Plan akcji kurierskiej Miasta Będzin*, który gwarantuje skuteczność akcji kurierskiej, nawet w przypadku wymiany większości osób biorących udział w akcji kurierskiej. Wyróżnić należy także *Plan akcji kurierskiej Miasta Częstochowa*.

Bardzo dobrze opracowano dokumenty związane z zabezpieczeniem porządku w czasie trwania akcji kurierskiej w Komendzie Powiatowej Policji w Lublińcu. Opracowany w tej komendzie dokument *Organizacja zapewnienia bezpieczeństwa i porządku publicznego podczas mobilizacji, militaryzacji, w tym udział w przechowywaniu i doręczaniu kart powołania, wezwań dla żołnierzy rezerwy w rejonie odpowiedzialności* umożliwi doręczenie kart powołania siłami Policji w przypadku niemożliwości ich doręczania przez administrację publiczną.

W wyniku przeprowadzonych czynności kontrolnych stwierdzono, że osoby funkcyjne są właściwie przygotowane do realizacji zadań związanych z prowadzeniem akcji kurierskiej w celu doręczania dokumentów powołania w przypadku zarządzenia ćwiczeń wojskowych w trybie natychmiastowego stawiennictwa oraz w razie ogłoszenia mobilizacji i w czasie wojny. Znane są też zasady przyjmowania oraz przekazywania sygnałów, uruchomienia akcji kurierskiej oraz przekazywania informacji o jej przebiegu i wynikach.

W kontrolowanych organach administracji samorządowej właściwie opracowano plany rozplakatowania obwieszczeń w związku z ogłoszeniem powszechnej mobilizacji.

Na bardzo dobrym poziomie realizowana jest współpraca organów administracji publicznej z terenowymi organami wykonawczymi Ministra Obrony Narodowej w sprawach operacyjno-obronnych i rządowej administracji niespolonej (szefami wojewódzkich sztabów wojskowych, wojskowymi komendantami uzupełnień) i organami Policji w zakresie spraw wynikających z przywołanego wyżej rozporządzenia.

5. Realizacja zadań wynikających ze współpracy cywilno-wojskowej.

W ramach realizacji zadań wynikających ze współpracy cywilno-wojskowej kontrolą objęto: zakres i formy realizacji współpracy z Siłami Zbrojnymi RP i wojskami sojuszniczymi oraz zapewnienie warunków do realizacji współpracy cywilno-wojskowej w sytuacji podwyższania gotowości obronnej państwa.

Do pozytywów zaliczono uwzględnienie współpracy cywilno-wojskowej w dokumentach o charakterze koncepcyjnym, stanowiących punkt wyjścia do dalszych działań. Przełożyło się to na ujęcie zadań w zakresie współpracy cywilno-wojskowej w planach operacyjnych funkcjonowania, programach i planach szkolenia obronnego oraz pozostałych dokumentach planistycznych. W większości kontrolowanych podmiotów zawarto porozumienie, sporządzono protokół albo notatkę uzgodnienia, przesłano dokument lub prowadzono korespondencję z podmiotami Sił Zbrojnych RP.

Zespół Kontrolny dobrze ocenił także znajomość kontrolowanej problematyki. Wyjątek stanowiły uwarunkowania współpracy cywilno-wojskowej w sytuacjach kryzysowych, wynikających z nowych kategorii zagrożeń polityczno-militarnych (działań poniżej progu wojny, hybrydowej agregacji zagrożeń).

W aspekcie doskonalenia przygotowań obronnych w województwie wskazać można na celowość dysponowania w ŚUW miarodajnymi informacjami nt. porozumień i uzgodnień w zakresie współpracy cywilno-wojskowej, zawartych na terenie województwa oraz pełnego wykorzystania rozwiązań systemu przygotowań obronnych, w szczególności szkolenia obronnego - jako działań, które w sytuacji znacznej rotacji pracowników komórek ds. obronnych i/lub realizacji zadań obronnych równoległe z innymi obowiązkami służbowymi - umożliwią doskonalenie współpracy cywilno-wojskowej w aspekcie ww. kategorii zagrożeń polityczno-militarnych.

Podsumowując, w opinii Zespołu Kontrolnego zadania wynikające ze współpracy cywilno-wojskowej realizowane są na dobrym poziomie.

6. Realizacja zadań wynikających z obowiązków państwa-gospodarza (HNS) na rzecz wojsk sojuszniczych.

W czasie kontroli sprawdzono stan przygotowań urzędu wojewódzkiego, administracji zespolonej, jednostek samorządu terytorialnego oraz podległych jednostek organizacyjnych do realizacji zadań HNS, w tym tworzenie warunków organizacyjnych (punktów kontaktowych HNS, dokumentacji punktów kontaktowych HNS, baz danych prowadzonych na rzecz centralnej bazy danej HNS) i zakres działań planistycznych umożliwiających uruchomienie określonych zadań obronnych realizowanych na rzecz wojsk sojuszniczych.

Zadania HNS zostały ujęte w *Wytycznych Wojewody Śląskiego z dnia 30 kwietnia 2019 roku w sprawie przygotowania warunków organizacyjnych i technicznych planowania i realizacji zadań obronnych z zakresu przygotowania i koordynacji wsparcia sojuszniczych sił zbrojnych w czasie pokoju, sytuacji kryzysowych i wojny, wykonujących zadania lub przemieszczających się przez obszar województwa śląskiego*. Przedmiotowe wytyczne opracowane zostały na podstawie art. 20 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej¹⁶ oraz § 3 ust. 1 pkt 2 i ust. 2 pkt 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13 stycznia 2004 roku w sprawie ogólnych zasad wykonywania zadań w ramach powszechnego obowiązku obrony¹⁷. Wytyczne... w sposób wyczerpujący określają obszar wsparcia HNS, rolę wojewody śląskiego w systemie HNS, obowiązki administracji publicznej w województwie śląskim, a także zasady działania i współpracy jednostek organizacyjnych w planowaniu i organizowaniu HNS.

Wojewoda śląski podjął działania w zakresie stworzenia warunków do realizacji zadań HNS w samorządzie terytorialnym i innych jednostkach organizacyjnych działających na terenie województwa, poprzez określenie w *Wytycznych...* struktury organizacyjnej punktów kontaktowych HNS (PK HNS) oraz wzoru instrukcji niezbędnej do ich funkcjonowania.

Na ich podstawie na wszystkich szczeblach (województwo, powiat, miasto, gmina) opracowano instrukcje PK HNS oraz wyznaczono osoby do pełnienia funkcji w PK HNS. Wyjątek stanowi Urząd Gminy Kłomnice, w którym odnotowano brak dokumentacji PK HNS, a także niską wiedzę pracownika odpowiedzialnego za przedmiotowy obszar. Ponadto, na szczeblu urzędu wojewódzkiego na potrzeby realizacji zadań wynikających z obowiązków wsparcia przez państwo-gospodarza, wykorzystuje się bazę danych ARCUS-2015.

Zespół Kontrolny stwierdził, że komendy Policji i Państwowej Straży Pożarnej, zgodnie z przyjętymi w tych służbach procedurami, otrzymały w swoich pionach funkcjonalnych, *Plany Podziału Zadań HNS*, które w pełni zabezpieczają organizacyjne aspekty realizacji zadań wsparcia przez państwo-gospodarza.

Problematyka HNS włączona została do prowadzonego w ŚUW szkolenia obronnego. Podkreślić należy czynny udział przedstawiciela WBIZK ŚUW w konferencjach organizowanych przez Pełnomocnika Ministra Obrony Narodowej ds. HNS.

¹⁶ Dz. U. z 2018 r. poz. 1459 z późn. zm.

¹⁷ Dz. U. poz. 152.

Na wyróżnienie zasługuje ponadto dobra współpraca w tym zakresie pomiędzy jednostkami organizacyjnymi administracji publicznej w województwie śląskim.

W opinii Zespołu Kontrolnego przyjęty kierunek działań i zakres przygotowań do realizacji zadań wynikających z realizacji wsparcia przez państwo-gospodarza na rzecz wojsk sojusznicznych, umożliwi ich realizację w stopniu bardzo dobrym.

7. Przygotowanie transportu i infrastruktury transportowej na potrzeby obronne państwa.

Ocena przygotowania transportu i infrastruktury transportowej na potrzeby obronne państwa przeprowadzona została w oparciu o zapisy *ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej* i wydanych na jej podstawie aktów wykonawczych¹⁸, a także *ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych*¹⁹ oraz *rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9 kwietnia 2001 r. w sprawie zasad koordynacji działań w zakresie przygotowania dróg na potrzeby obrony państwa*²⁰.

Czynności kontrolne realizowano ponadto w oparciu o zapisy regulaminów organizacyjnych oraz dokumentów wytworzonych na potrzeby przygotowań obronnych w komórkach organizacyjnych ŚUW, UMWŚ, starostw powiatowych oraz jednostek organizacyjnych podległych i nadzorowanych.

W tym zakresie przeanalizowano sposób koordynacji, planowania i przygotowania do realizacji zadań w dziale transport przez komórki organizacyjne ŚUW i UMWŚ, jednostki organizacyjne podległe i nadzorowane oraz wytypowane przedsiębiorstwa.

W wyniku kontroli stwierdzono, że w celu zapewnienia ciągłości transportu i ruchu wojsk, jednostki organizacyjne administracji zespolonej oraz jednostki organizacyjne samorządu terytorialnego posiadają bazy danych o infrastrukturze transportowej oraz możliwościach jej wykorzystania na potrzeby obronne. Na szczeblu województwa ma miejsce ścisła współpraca z Oddziałem Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad w Katowicach. Podkreślić należy, że Zarząd Dróg Wojewódzkich (ZDW) określił wojskową klasę obciążenia (MLC) dla ponad 80% obiektów mostowych znajdujących się w ciągach zarządzanych dróg oraz posiada pełną i bieżącą dokumentację zarządzanej sieci drogowej. Istotnym jest również wyznaczenie klasy obciążenia MLC dla obiektów inżynierskich na drogach powiatowych.

Ponadto, w celu zapewnienia osłony technicznej sieci drogowej o znaczeniu obronnym w warunkach zewnętrznego zagrożenia bezpieczeństwa państwa i w czasie wojny, wojewoda śląski wydał stosowne decyzje nakładające obowiązek realizacji zadań obronnych na dwa przedsiębiorstwa²¹. Przedsiębiorcy ci będą przekazani po zmilitaryzowaniu do dyspozycji ministra właściwego do spraw transportu.

Należy zwrócić uwagę, że w zakresie planowania operacyjnego z obszaru przygotowania transportu i infrastruktury transportowej na potrzeby obronne, zadania obronne zostały skierowane jedynie do jednostek administracji zespolonej z pominięciem

¹⁸ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 3 lutego 2004 r. w sprawie warunków i sposobu przygotowania i wykorzystania transportu na potrzeby obronne państwa, a także jego ochrony w czasie wojny, oraz właściwości organów w tych sprawach (Dz. U. z 2004 r. poz. 294), rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 stycznia 2004 r. w sprawie ogólnych zasad wykonywania zadań w ramach powszechnego obowiązku obrony (Dz. U. z 2004 r. poz. 152).

¹⁹ Dz. U. z 2018 r. poz. 2068 z późn. zm.

²⁰ Dz. U. poz. 363.

²¹ IMB Podbeskidzie Sp. z o.o., Przedsiębiorstwo Usług Technicznych INTERCOR Sp. z o.o.

jednostek organizacyjnych (np. ZDW). Niewykorzystany pozostaje w tym zakresie także potencjał Międzynarodowego Portu Lotniczego Katowice w Pyrzowicach.

Dostrzega się potrzebę przekazywania wszystkim podległym i nadzorowanym jednostkom organizacyjnym informacji o zakresie realizacji zadań, jakie spoczywają na wojewodzie śląskim w zapewnieniu ciągłości transportu i ruchu wojsk.

Na podkreślenie zasługuje wysoki poziom przygotowania merytorycznego osób funkcyjnych, ich duże zaangażowanie, sposób prowadzenia dokumentacji oraz współdziałanie w relacji przełożony - podwładny w ramach realizacji zadań w ZDW w Katowicach jak również gotowość jednostek Policji do realizacji zadań z zakresu osłony prewencyjnej oraz ochrony sieci drogowej o znaczeniu obronnym, szczególnie w Komendzie Wojewódzkiej Policji w Katowicach.

W celu zagwarantowania ciągłości osłony technicznej wyznaczonej sieci drogowej w wyższych stanach gotowości obronnej państwa, należy zakończyć proces przygotowania do militaryzacji wytypowanych przedsiębiorstw z zakresu drogownictwa. Ponadto, dostrzega się potrzebę przygotowania do realizacji zadań na rzecz obronności ZDW i Międzynarodowego Portu Lotniczego Katowice w Pyrzowicach włącznie z ich militaryzacją.

Uwzględniając powyższe, w ocenie Zespołu Kontrolnego poddane kontroli jednostki organizacyjne tworzą warunki do wykonywania zadań, a przyjęte rozwiązania zapewniają realizację zadań w kontrolowanym obszarze.

8. Przygotowanie do realizacji zadań w ramach systemu kierowania bezpieczeństwem narodowym.

W toku kontroli nacisk położono przede wszystkim na przygotowanie stanowisk kierowania w oparciu o dokumentację, której obowiązek opracowania wynika z *rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 kwietnia 2004 r. w sprawie przygotowania systemu kierowania bezpieczeństwem narodowym*²² oraz z *zarządzenia nr 342/16 Wojewody Śląskiego z dnia 11 października 2016 r. w sprawie przygotowania systemu kierowania bezpieczeństwem narodowym w województwie śląskim*.

W wyniku przeprowadzonych czynności stwierdzono, że wszystkie podmioty podlegające kontroli wskazały i przygotowały lub są w trakcie przygotowania obiektów na potrzeby rozwinięcia stanowisk kierowania. Kontroli poddano również główne stanowisko kierowania (GSK) wojewody śląskiego w stałej siedzibie, którego organizacja odzwierciedla założenia przyjęte w *Regulaminie Głównego Stanowiska Kierowania Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego*.

Skontrolowane podmioty opracowały niezbędną dokumentację stanowisk kierowania (m.in. regulaminy, instrukcje pracy, plany przemieszczenia oraz funkcjonowania na stanowiskach kierowania). Duże ułatwienie w jej sporządzeniu stanowią opracowane przez ŚUW, jako załączniki do ww. zarządzenia, wzory *Regulaminu Głównego Stanowiska Kierowania* (uwzględniającego w swojej strukturze ww. elementy dokumentacji stanowisk kierowania) oraz *Karty opisu Głównego Stanowiska Kierowania*, które jednocześnie służą uzgodnieniu lokalizacji głównego stanowiska kierowania w zapasowym miejscu pracy (ZMP) z wojewodą śląskim.

²² Dz. U. poz. 978 z późn. zm.

Należy jednak wskazać, że zdarzają się przypadki opracowania *Kart opisu Głównego Stanowiska Kierowania* bez nadania stosownej klauzuli tajności. Mimo, że przepisy z zakresu przygotowań obronnych tego nie wymagają, idea tworzenia GSK w zapasowych miejscach pracy opiera się na zapewnieniu ciągłości działania i podejmowania decyzji przez dany organ, a zatem niewskazane jest ujawnienie lokalizacji GSM w zapasowym miejscu pracy. Nagminne natomiast było niedotrzymywanie wyznaczonego w przywołanym wyżej zarządzeniu wojewody śląskiego terminu opracowania regulaminów głównego stanowiska kierowania oraz przesyłania do ŚUW *Kart opisu Głównego Stanowiska Kierowania*.

Nadmienić należy, że w odniesieniu do stanowisk kierowania zdarzają się niedopracowane *Karty realizacji zadań operacyjnych* – co może wynikać z faktu, że dokumentacja stanowisk kierowania w województwie śląskim jest obecnie opracowywana na podstawie ww. zarządzenia wojewody śląskiego z 2016 r., natomiast część kart opracowano w latach 2011-2012 r.

Wskazane zostały obiekty przeznaczone na stanowiska kierowania, a sporządzona dokumentacja jest kompletna. Przyjęte rozwiązania w większości zapewniają możliwość przejścia i funkcjonowania określonych podmiotów na stanowiskach kierowania. Na podkreślenie zasługuje ujednoczenie dokumentacji stanowisk kierowania w województwie śląskim przez WBizK ŚUW i wskazanie innym podmiotom elementów jakie powinna ona zawierać.

Podsumowując, w ocenie Zespołu Kontrolnego przygotowanie elementów systemu kierowania bezpieczeństwem narodowym w województwie śląskim należy ocenić pozytywnie.

9. Przygotowanie koncepcji stałego dyżuru na potrzeby podwyższania gotowości obronnej państwa.

System stałego dyżuru regulowany jest rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 21 września 2004 r. w sprawie gotowości obronnej państwa²³. Na podstawie ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie²⁴ wydano zarządzenie Wojewody Śląskiego nr 512/10 z dnia 11 października 2010 r. w sprawie organizacji, uruchamiania na potrzeby podwyższania gotowości obronnej państwa i funkcjonowania systemu stałych dyżurów w województwie śląskim. Zgodnie z tym zarządzeniem w systemie stałych dyżurów zostały ujęte wszystkie organy administracji publicznej, począwszy od stałego dyżuru wojewody śląskiego, poprzez stałe dyżury organów rządowej administracji zespolonej, organów administracji samorządowej (marszałka województwa, starostów, prezydentów miast, burmistrzów, wójtów), przedsiębiorców, na których nałożono obowiązek realizacji zadań obronnych, po stałe dyżury kierowników innych jednostek organizacyjnych, w tym organów administracji niezespolonej. Wyżej wymienione stałe dyżury zostały zorganizowane na podstawie przepisów przywołanego rozporządzenia oraz w oparciu o własne akty prawne kierowania wewnętrznego. Na wszystkich szczeblach administracji wydano stosowne zarządzenia w sprawie organizacji i funkcjonowania stałego dyżuru.

²³ Dz. U. poz. 2218.

²⁴ Dz. U. poz. 206.

W podmiotach objętych kontrolą znajdowała się dokumentacja stałego dyżuru wykonana na poziomie dobrym, pozwalająca na realizację zadań. We wszystkich przypadkach zostały wskazane miejsca pełnienia dyżuru wyposażone w niezbędną infrastrukturę teleinformatyczną.

W doskonaleniu systemu stałych dyżurów w województwie śląskim należy zwrócić uwagę na najniższy szczebel systemu, zwłaszcza na podmioty podległe wójtom. W niektórych przypadkach do organizacji stałego dyżuru wyznaczono podmioty o ograniczonych możliwościach realizacji takiego przedsięwzięcia (braki kadrowe, duża częstotliwość rotacji pracowników). W ich przypadkach wystarczyłoby wskazanie jedynie punktów kontaktowych.

Reasumując system stałych dyżurów w województwie śląskim umożliwia sprawne przyjmowanie i przekazywanie sygnałów, decyzji, zadań oraz informacji wojewody śląskiego związanych z podwyższaniem lub obniżaniem gotowości obronnej państwa, uruchamianiem zadań ujętych w *Planie operacyjnym funkcjonowania Województwa Śląskiego* oraz przekazywaniem decyzji organów uprawnionych do uruchomienia i realizacji zadań ujętych w *Planie Reagowania Obronnego RP*.

10. Planowanie i realizacja zadań gospodarczo-obronnych.

10.1 Inwestycje obronne i przygotowania obronne przedsiębiorców.

W zakresie planowania i realizacji inwestycji obronnych, w PPO-13 oraz w PPO-17 zaplanowano:

- w 2016 r. – kwotę 66 tys. zł (z przeznaczeniem na zakup sprzętu technicznego dla jednostek zmilitaryzowanych),
- w 2017 r. – kwotę 433 tys. zł (z przeznaczeniem na przebudowę i modernizację obiektu ZMP i zakup sprzętu technicznego dla jednostek zmilitaryzowanych),
- w 2018 r. – kwotę 339,8 tys. zł (z przeznaczeniem na przebudowę i modernizację obiektu ZMP).

Z zaplanowanej na rok 2016 kwoty 66 tys. zł wydatkowano 43 788 zł na zakup sprzętu stanowiącego wyposażenie jednostek zmilitaryzowanych (66,4% planowanych środków).

Z zaplanowanej na rok 2017 kwoty 433 tys. zł wydatkowano 411 232 zł na przebudowę i modernizację obiektu ZMP oraz zakup sprzętu dla jednostek zmilitaryzowanych (95% planowanych środków). Z zaplanowanej na rok 2018 kwoty 339,8 tys. zł wydatkowano 290 171,84 zł na przebudowę i modernizację obiektu ZMP (85,4% planowanych środków).

W zakresie nakładania zadań obronnych na przedsiębiorców stwierdzono, że wojewoda śląski wydał decyzje administracyjne w sprawie nałożenia zadań obronnych na 11 przedsiębiorców, jednocześnie zawarł umowy o ich wykonywanie z każdym z tych przedsiębiorców. W niektórych sytuacjach wojewoda śląski wydawał więcej niż jedną decyzję nakładającą zadania obronne na przedsiębiorcę. Wydane decyzje zawierały pełen katalog zadań przewidywanych do realizacji. Podpisane umowy przewidywały wykonywanie jedynie zadań o charakterze planistycznym, finansowanych ze środków własnych przedsiębiorcy (bez udziału środków pochodzących z budżetu państwa).

Kontrolowani przedsiębiorcy w zdecydowanej większości (z wyjątkiem PG Silesia Sp. z o.o.) realizowali należycie, zgodnie z wydanymi przez wojewodę śląskiego wytycznymi, zadania obronne nałożone w drodze decyzji i ujęte w umowach. Natomiast zakres niektórych zadań u przedsiębiorców realizujących większą liczbę istotnych zadań operacyjnych może wydawać się niewystarczający (np. planowanie operacyjne ograniczone zostało do wykonania tylko *Karty realizacji zadań operacyjnych*).

W celu poprawy sytuacji w zakresie realizacji zadań gospodarczo-obronnych przez przedsiębiorców w województwie śląskim, należy rozważyć możliwość uwzględnienia w *Wytycznych Wojewody Śląskiego do szkolenia obronnego przedsiębiorców*, zasad dotyczących wykonywania dokumentów planistycznych zgodnych z *rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 8 października 2015 r. w sprawie szkolenia obronnego* (np. roczne plany szkolenia, trzyletnie programy szkolenia). W opinii Zespołu Kontrolnego wskazanym byłoby również rozszerzenie zakresu planowania operacyjnego, szczególnie u przedsiębiorców realizujących większą liczbę istotnych zadań, do poziomu wykonywania planów operacyjnych wraz z załącznikami.

10.2 Przygotowanie podmiotów leczniczych na potrzeby obronne państwa.

W ramach kontroli realizowania przez podmioty lecznicze zadań wynikających z *rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 czerwca 2012 r. w sprawie warunków i sposobu przygotowania oraz wykorzystania podmiotów leczniczych na potrzeby obronne państwa oraz właściwości organów w tych sprawach*²⁵ Zespół Kontrolny zapoznał się z dokumentacją planistyczną opracowaną na poszczególnych szczeblach administracji publicznej oraz w podmiotach leczniczych, ze szczególnym uwzględnieniem dokumentacji dotyczącej realizacji świadczeń na potrzeby Sił Zbrojnych RP.

W celu realizacji zadań wynikających z przywołanego rozporządzenia, wojewoda śląski, *zarządzeniem nr 361/18 z dnia 11 października 2018 r. w sprawie planowania i realizacji zadań na potrzeby obronne państwa przez podmioty lecznicze oraz jednostki samorządu terytorialnego*, nałożył na organy samorządu terytorialnego oraz podmioty lecznicze obowiązek opracowania planów przygotowań podmiotów leczniczych na potrzeby obronne państwa. Ponadto, jako załączniki do powyższego zarządzenia, opracowane zostały przez WBizK ŚUW następujące dokumenty:

- *Instrukcja opracowania planów przygotowań podmiotów leczniczych i jednostek samorządu terytorialnego na potrzeby obronne państwa,*
- *Instrukcja opracowania planu wydzielenia łóżek szpitalnych dla potrzeb służb mundurowych,*
- *Plan organizacji i funkcjonowania zespołów zastępczych miejsc szpitalnych,*
- *Wykaz tworzonych zespołów zastępczych miejsc szpitalnych.*

W kontrolowanych urzędach oraz podmiotach leczniczych zostały prawidłowo opracowane plany przygotowań podmiotów leczniczych na potrzeby obronne państwa. Dokumentacja planistyczna została zatwierdzona przez odpowiednie organy administracji. Informacje zawarte w planach kontrolowanych jednostek i podmiotów leczniczych są zgodne z danymi w *Planie przygotowań podmiotów leczniczych województwa śląskiego na potrzeby obronne państwa* oraz z potrzebami w zakresie wydzielenia łóżek szpitalnych

²⁵ Dz. U. poz. 741.

zgłaszanych przez służby mundurowe. *Plany wydzielenia łóżek szpitalnych dla potrzeb służb mundurowych*, w szczególności dla Sił Zbrojnych RP, opracowane zostały zgodnie z instrukcjami wydanymi przez ŚUW oraz zostały uzgodnione z właściwymi przedstawicielami resortowymi.

W wojewódzkim *Planie przygotowania podmiotów leczniczych na potrzeby obronne* wskazano, że na terenie województwa śląskiego zostały spełnione wymagania nałożone ww. rozporządzeniem w zakresie zwiększenia ogólnej liczby łóżek bazy szpitalnej w podmiotach leczniczych. Należy podkreślić, że wojewoda śląski zaplanował znacznie większą ogólną liczbę łóżek bazy szpitalnej niż przewidują minimalne normy określone w rozporządzeniu. Natomiast problemem pozostaje brak możliwości zaplanowania na terenie województwa odpowiedniej liczby łóżek zabiegowych na potrzeby obronne. Zgodnie z rozporządzeniem, łóżka zabiegowe powinny stanowić 50% ogólnej bazy szpitalnej wymaganej na czas zagrożenia bezpieczeństwa i wojny - wskaźnik ten nie jest osiągnięty w podmiotach leczniczych na terenie województwa śląskiego. Znaczącym czynnikiem ograniczającym możliwości zabezpieczenia łóżek o profilu zabiegowym jest niedobór kadr medycznych (w tym specjalistów w dziedzinach chirurgicznych) oraz niedobór odpowiedniej infrastruktury.

Organy samorządu terytorialnego oraz podmioty lecznicze właściwe ze względu na lokalizację tworzonych zastępczych miejsc szpitalnych (ZMSz) posiadają odpowiednio uzgodnioną i zatwierdzoną dokumentację w tym zakresie. Zgodnie z kontrolowanymi planami organizacji i funkcjonowania zespołów zastępczych miejsc szpitalnych na terenie województwa śląskiego zaplanowano utworzenie na potrzeby obronne większej liczby ZMSz niż minimum wymagane rozporządzeniem. Na wyróżnienie zasługuje dobór obiektów, w których tworzone są ZMSz oraz współpraca pomiędzy jednostkami samorządu terytorialnego tworzącymi ZMSz, a podmiotami leczniczymi sprawującymi nadzór nad tworzonymi ZMSz.

W większości przypadków osoby odpowiedzialne za opracowanie dokumentacji planistycznej posiadały właściwe przygotowanie merytoryczne w zakresie realizacji zadań na potrzeby obronne państwa.

Największy problem w ramach przygotowań podmiotów leczniczych na potrzeby obronne państwa stanowi zapewnienie odpowiedniej liczby wykwalifikowanej kadry medycznej. Problem ten był sygnalizowany w kontrolowanych podmiotach leczniczych przez kierownictwo szpitali i pracowników odpowiedzialnych za realizację zadań obronnych. Sposób zatrudniania lekarzy (w szczególności tzw. kontrakty medyczne) uniemożliwia przypisanie ich do świadczenia usług medycznych w konkretnym podmiocie leczniczym, ponieważ ta sama kadra medyczna może być wykazywana w innych jednostkach ochrony zdrowia. Sporządzenie bilansu personelu medycznego przez podmioty lecznicze oraz jednostki samorządu terytorialnego jest w takiej sytuacji bardzo utrudnione. Tym samym sporządzone w tych jednostkach i podmiotach bilanse dotyczące liczby personelu medycznego przewidzianego do zabezpieczenia funkcjonowania podmiotów leczniczych, poszerzonej bazy szpitalnej czy ZMSz, są mało wiarygodne i nie dają gwarancji zapewnienia wskazanej w tych bilansach liczby personelu na potrzeby obronne. W tej sytuacji na podkreślenie zasługuje zaangażowanie i współpraca WBiZK oraz Wydziału Zdrowia ŚUW w zakresie opracowania prawidłowego, zbiorczego bilansu

personelu medycznego na poziomie województwa i korygowania niezgodności powstałych w jednostkach na szczeblu samorządowym i w podmiotach leczniczych.

Mając powyższe na uwadze można stwierdzić, że wojewoda śląski jest przygotowany w stopniu dobrym do realizacji zadań w zakresie poszerzania łóżkowej bazy szpitalnej, w tym wydzielania łóżek dla Sił Zbrojnych RP oraz tworzenia i funkcjonowania ZMSz.

11. Planowanie i organizowanie świadczeń na rzecz obrony.

Czynności kontrolne w przedmiotowym obszarze realizowano na podstawie zapisów ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej oraz wydanych na jej podstawie aktów wykonawczych dotyczących świadczeń na rzecz obrony, którymi są rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie:

- *świadczeń osobistych na rzecz obrony w czasie pokoju*²⁶,
- *świadczeń rzeczowych na rzecz obrony w czasie pokoju*²⁷,
- *świadczeń osobistych i rzeczowych na rzecz obrony w razie ogłoszenia mobilizacji i w czasie wojny*²⁸.

W wyniku przeprowadzonych czynności stwierdzono, że kontrolowane komórki i jednostki organizacyjne właściwie dokumentują i prowadzą postępowania zmierzające do wydawania stosownych decyzji administracyjnych. We wszystkich kontrolowanych podmiotach (18 urzędów) wnioski w sprawie przeznaczenia w ramach obowiązku świadczeń osobistych i rzeczowych zostały zrealizowane (liczba świadczeń na obszarze województwa w 2018 roku – 6510).

Stwierdzono, że nie we wszystkich kontrolowanych jednostkach samorządu terytorialnego opracowano dokumenty wymagane przywołanymi wyżej rozporządzeniami, tj.: *Plany świadczeń osobistych przewidzianych do wykonania w razie ogłoszenia mobilizacji i w czasie wojny; Plany świadczeń rzeczowych przewidzianych do realizacji w razie ogłoszenia mobilizacji i w czasie wojny oraz Rejestry wydanych decyzji administracyjnych w sprawach świadczeń.*

Nie budzi zastrzeżeń prowadzenie postępowań związanych z odwołaniami od wydanych decyzji administracyjnych w sprawie przeznaczenia do wykonywania świadczeń osobistych i rzeczowych na rzecz obrony. Niewielka liczba odwołań składanych od wydanych decyzji świadczy o bardzo dobrym typowaniu osób, rzeczy ruchomych i nieruchomości przeznaczonych do świadczeń na rzecz obrony oraz o prawidłowym prowadzeniu spraw na szczeblu samorządowym.

Na szczególne uznanie zasługuje Odział Spraw Obronnych WBiZK ŚUW za właściwą koordynację przedsięwzięć jednostek samorządu terytorialnego na obszarze województwa (wszystkie jednostki samorządu terytorialnego przesyłały wojewodzie śląskiemu zestawienia zawierające liczbę i rodzaje świadczeń) oraz za sposób organizacji i realizacji szkoleń w zakresie świadczeń na rzecz obrony (w 2018 roku przeszkolono ponad 250 osób w tym 35 przedsiębiorców). Za wysoki poziom przygotowań obronnych w obszarze

²⁶ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 5 października 2004 r. w sprawie świadczeń osobistych na rzecz obrony w czasie pokoju (Dz. U. poz. 2307 z późn. zm.).

²⁷ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 3 sierpnia 2004 r. w sprawie świadczeń rzeczowych na rzecz obrony w czasie pokoju. (Dz. U. poz. 1872 z późn. zm.).

²⁸ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 11 sierpnia 2004 r. w sprawie świadczeń osobistych i rzeczowych na rzecz obrony w razie ogłoszenia mobilizacji i w czasie wojny (Dz. U. poz. 2081 z późn. zm.).

świadczeń na rzecz obrony (jakość wykonania planów, rejestrów, zestawień, a także wydanych decyzji) wyróżnić należy Urząd Miejski w Będzinie.

Zaleca się zwiększenie nadzoru w jednostkach samorządu terytorialnego nad procesem planowania w szczególności nad wykonaniem: *Planów świadczeń osobistych przewidzianych do wykonania w razie ogłoszenia mobilizacji i w czasie wojny* oraz *Planów świadczeń rzeczowych przewidzianych do realizacji w razie ogłoszenia mobilizacji i w czasie wojny*.

W ocenie Zespołu Kontrolnego zakres wykonywanych przedsięwzięć związanych z planowaniem i organizowaniem świadczeń na rzecz obrony zapewnia możliwość działania w wyższych stanach gotowości obronnej państwa w województwie śląskim.

12. Uwzględnianie potrzeb obronności w planowaniu zagospodarowania przestrzennego.

Czynnościami kontrolnymi objęto procedury dotyczące uchwalania dokumentów planistycznych w obszarze zagospodarowania przestrzennego, tj. *Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego*, studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, w zakresie wprowadzania do nich potrzeb obronnych i bezpieczeństwa państwa, zgłaszanych przez właściwe organy wojskowe, ochrony granic i bezpieczeństwa państwa. W trakcie czynności kontrolnych poddano sprawdzeniu poprawność oraz zgodność procedowania omawianych dokumentów planistycznych w obszarze zagospodarowania przestrzennego z zapisami *ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym*²⁹. Czynnościami kontrolnymi objęty został WBiZK ŚUW, Wojewódzki Inspektorat Nadzoru Budowlanego w Katowicach, Biuro ds. Planowania Przestrzennego UMWŚ, a także 20 jednostek samorządu terytorialnego.

W wyniku przeprowadzonych czynności kontrolnych stwierdzono, iż kontrolowane jednostki samorządu terytorialnego posiadają merytorycznie przygotowane komórki organizacyjne, z potencjałem wystarczającym do realizacji zadań planowania i zagospodarowania przestrzennego. W szczególności dotyczy to wiedzy pracowników, która kształtuje się na akceptowalnym poziomie. Szereg pracowników posiada kierunkowe wykształcenie, co przekłada się na kompleksowe podejście do problematyki zagospodarowania przestrzennego.

Dokumentacja planistyczna prowadzona jest przejrzysto i czytelnie. Procedury sporządzania, opiniowania, uzgadniania oraz uchwalania studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego realizowano prawidłowo, w oparciu o unormowania prawne, wynikające z ww. ustawy. Co więcej, prawie we wszystkich kontrolowanych jednostkach samorządu terytorialnego (za wyjątkiem Urzędu Miasta Częstochowa), na każdym etapie sporządzania dokumentów planistycznych, uczestniczyły właściwe organy wojskowe, ochrony granic oraz bezpieczeństwa państwa. Podczas opracowywania dokumentów planistycznych, w większości przypadków zostały uwzględnione uwagi

---

²⁹ Dz. U. z 2018 r. poz. 1945.

i wnioski ww. organów dotyczące potrzeb w zakresie bezpieczeństwa i obronności państwa³⁰.

Niemniej jednak stwierdzono przypadki nieujmowania informacji na temat terenów zamkniętych resortu obrony narodowej w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego³¹, co stanowi naruszenie art. 10 ust. 2 pkt. 15 *ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym*, wskazującego na konieczność określenia w studium granic terenów zamkniętych i ich stref ochronnych. Powyższy fakt stanowi podstawę do stwierdzenia niespójności dokumentów planistycznych niższego rzędu (tj. studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego) z *Planem Zagospodarowania Przestrzennego...*, co jest niezgodne także z art. 9 ust. 2 ww. ustawy.

Podczas czynności kontrolnych stwierdzono przypadki braku przeprowadzania oceny aktualności studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, co jest naruszeniem art. 32 *ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym*, narzucającym konieczność oceny aktualności studium co najmniej raz w czasie kadencji rady gminy. Ocena taka pozwala na systematyczne kontrolowanie zmian zachodzących w zagospodarowaniu przestrzennym, a co za tym idzie szybsze identyfikowanie potrzeb sporządzania planów miejscowych. Dodatkowo, przeprowadzanie oceny aktualności dokumentów planistycznych gminy, w granicach której utworzono nowy kompleks wojskowy bądź ustalono strefę ochronną, może skutkować podjęciem inicjatywy zaplanowania bądź rozpoczęcia procedury planistycznej sporządzenia planu miejscowego, w celu określenia granic terenu zamkniętego lub ustanowienia jego strefy ochronnej w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego.

13. Przygotowanie rezerw osobowych na potrzeby wykonywania zadań obronnych.

Czynności kontrolne w przedmiotowym obszarze realizowano na podstawie zapisów *ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej*, *rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 21 września 2004 r. w sprawie reklamowania od obowiązku pełnienia czynnej służby wojskowej w razie ogłoszenia mobilizacji i w czasie wojny*³² oraz *rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji oraz Ministra Obrony Narodowej z dnia 4 października 2018 r. w sprawie przeprowadzenia kwalifikacji wojskowej w 2019 r.*³³

Zgodnie z *Regulaminem Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego w Katowicach* (załącznik do *Zarządzenia nr 142/15 Wojewody Śląskiego z dnia 29 kwietnia 2015 r.*) zadania z kontrolowanego zakresu realizuje i nadzoruje Biuro Organizacyjno-Budżetowe.

³⁰ Na przykład w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Radzionków, przyjętym uchwałą nr XL/337/2017 Rady Miasta Radzionków z dnia 5 października 2017 r., zawarto informacje w części tekstowej, dotyczące położenia terenów zamkniętych resortu obrony narodowej oraz ustalonych strefach ochronnych, a także naniesiono ich granice w części graficznej.

³¹ Na przykład w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin: Zbrosławice, Będzin, Chorzów nie uwzględniono informacji o terenach zamkniętych resortu obrony narodowej.

³² Dz. U. poz. 2136 z późn. zm.

³³ Dz. U. poz. 1982.

W wyniku przeprowadzonych czynności stwierdzono, że wszystkie kontrolowane urzędy zaplanowały realizację zadań obronnych w oparciu o własny stan osobowy i posiadane środki.

Niestety w wielu przypadkach nie uwzględniono potrzeby zachowania ciągłości funkcjonowania urzędów, w tym konieczności przeprowadzenia analizy stanu osobowego niezbędnego do funkcjonowania urzędu w podwyższonych stanach gotowości obronnej. Może to doprowadzić do sytuacji, w których niektóre z jednostek organizacyjnych mogą całkowicie przestać wypełniać swoje obowiązki lub będą realizowały sprawy obronne tylko w podstawowym zakresie.

Przykładem takiej sytuacji może być Urząd Miasta w Lublińcu, w którym pracownik zatrudniony na ½ etatu zajmuje się sprawami przygotowań obronnych, jest jednocześnie kierownikiem kancelarii, odpowiada za rejestrację osób podlegających powszechnemu obowiązkowi obrony i obowiązkowi stawienia się do kwalifikacji wojskowej oraz ma nałożone inne zadania wynikające z zakresu pracy urzędu. Stwierdzony mankament znajduje swoje odzwierciedlenie w przypadkach stosowania formuły reklamowania na wniosek. Nie we wszystkich kontrolowanych instytucjach przeprowadzono stosowne analizy, zmierzające do określenia ogólnych kryteriów i zestawów osób reklamowanych. Wobec powyższego przy reklamowaniu nie brano pod uwagę osób, mających za zadanie zapewnienie funkcjonowania w sytuacjach kryzysowych infrastruktury urzędu, obsad stałych dyżurów, czy też osób niezbędnych do zapewnienia przemieszczenia i działania ZMP.

Niemniej jednak większość kontrolowanych podmiotów właściwie dokumentuje i prowadzi postępowania zmierzające do reklamowania osób od pełnienia czynnej służby wojskowej w razie ogłoszenia mobilizacji i w czasie wojny, zarówno z urzędu jak i na wniosek. Praktycznie we wszystkich kontrolowanych jednostkach wnioski i zawiadomienia w sprawie reklamowania były realizowane zgodnie z obowiązującymi procedurami i wzorami.

Tylko w nielicznych przypadkach, nie wpływających na bieżącą działalność urzędów, stwierdzono drobne uchybienia np.: brak potwierdzenia o skutecznym powiadomieniu osób o ich reklamowaniu, w tym pouczeniu o obowiązku zgłaszania wszelkich zmian mających wpływ na reklamowanie.

Ponadto, stwierdzono niewystarczające zaangażowanie jednostek organizacyjnych w proces upowszechniania informacji dotyczącej realizacji kwalifikacji wojskowej. W celu jej przeprowadzenia zostały podjęte prawidłowe czynności, jednakże z punktu widzenia efektywności nie zapewniły zadowalającego poziomu stawiennictwa osób objętych procedurą, do których niejednokrotnie nie docierała informacja o obowiązku stawienia się do kwalifikacji wojskowej.

Podsumowując należy ocenić, że pomimo stwierdzonych mankamentów, przygotowanie rezerw osobowych na potrzeby wykonywania zadań obronnych w województwie śląskim jest realizowane na dobrym poziomie.

14. Realizacja procesu przygotowań jednostek przewidzianych do militaryzacji.

We właściwości wojewody śląskiego zgodnie z *Wykazem jednostek organizacyjnych podlegających militaryzacji* znajduje się siedemnaście baz formowania specjalnie

tworzonych jednostek zmilitaryzowanych, w tym dwie przygotowywane dla ministra właściwego do spraw transportu oraz piętnaście przewidzianych do szczególnej ochrony obiektów.

Jednostki organizacyjne przewidziane do objęcia ich przygotowaniem do militaryzacji zostały ustalone zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 24 listopada 2009 r. w sprawie *militaryzacji jednostek organizacyjnych wykonujących zadania na rzecz obronności lub bezpieczeństwa państwa*³⁴. Nadanie przydziałów organizacyjno-mobilizacyjnych nastąpiło zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 23 lutego 2010 r. w sprawie *nadawania przydziałów organizacyjno-mobilizacyjnych do jednostek zmilitaryzowanych*³⁵ oraz opracowanymi w urzędzie wojewódzkim aktami kierowania wewnętrznego: zarządzeniem 264/12 Wojewody Śląskiego z dnia 6 września 2012 r. w sprawie *zakresu, zasad i trybu wykonywania zadań w ramach przygotowania jednostek organizacyjnych przewidzianych do objęcia ich militaryzacją* i Wytycznymi Dyrektora Wydziału Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego z dnia 4 kwietnia 2018 r. w sprawie *szczegółowych warunków wykonywania w województwie śląskim zadań w zakresie militaryzacji*. Określono w nich zasady i procedury przygotowania jednostek organizacyjnych wytypowanych do wykonywania zadań uzasadniających ich militaryzację oraz system kierowania tymi jednostkami przez urząd podległy wojewodzie śląskiemu.

Wydane decyzje nakładające na przedsiębiorców obowiązek realizacji zadań obronnych posiadają sprecyzowane cele dotyczące przygotowań do militaryzacji.

Zespół Kontrolny stwierdził duże zaangażowanie personelu Oddziału Spraw Obronnych WBIZK ŚUW i przedsiębiorców w proces przygotowań jednostek przewidzianych do militaryzacji.

Podsumowując należy stwierdzić, że przygotowania jednostek przewidzianych do militaryzacji realizowane były w województwie śląskim na bardzo dobrym poziomie.

15. Przygotowanie szczególnej ochrony obiektów ważnych dla bezpieczeństwa i obronności państwa.

W województwie śląskim znajduje się sześć obiektów kategorii pierwszej oraz dwadzieścia cztery obiekty kategorii drugiej uznane przez Radę Ministrów za szczególnie ważne dla bezpieczeństwa i obronności państwa. Są one chronione przez specjalnie tworzone w tym celu jednostki zmilitaryzowane.

Typowanie obiektów przeprowadzono zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 24 czerwca 2003 r. w sprawie *obiektów szczególnie ważnych dla bezpieczeństwa i obronności państwa oraz ich szczególnej ochrony*³⁶ oraz zarządzeniem nr 70/17 Wojewody Śląskiego z dnia 9 marca 2017 r. w sprawie *organizowania, przygotowania i prowadzenia szczególnej ochrony obiektów, dla których Wojewoda Śląski jest właściwy do występowania do Rady Ministrów o uznanie za szczególnie ważne dla bezpieczeństwa i obronności państwa*.

Plany szczególnej ochrony zostały opracowane zgodnie z Wytycznymi Ministra Obrony Narodowej z dnia 20 grudnia 2004 r. w sprawie *ogólnych wymagań przygotowania*

---

³⁴ Dz. U. poz. 1612.

³⁵ Dz. U. poz. 234.

³⁶ Dz. U. poz. 1090 z późn. zm.

i prowadzenia szczególnej ochrony obiektów kategorii I oraz Ogólnymi wymaganiami przygotowania i prowadzenia szczególnej ochrony obiektów kategorii II oraz procedurą opracowywania, uzgadniania i aktualizowania planów szczególnej ochrony obiektów kategorii II określonymi przez Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji.

W ocenie Zespołu Kontrolnego, działania organizacyjne w obszarze przygotowania szczególnej ochrony obiektów szczególnie ważnych dla bezpieczeństwa i obronności państwa w województwie śląskim były realizowane na dobrym poziomie.

16. Planowanie i realizacja szkolenia obronnego.

Szkolenie obronne, obejmujące planowanie, organizowanie i koordynowanie, prowadzone jest w województwie śląskim zgodnie z *rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 8 października 2015 r. w sprawie szkolenia obronnego*³⁷ oraz *Wytycznymi Ministra Obrony Narodowej do szkolenia obronnego realizowanego w latach 2017-2022 i 2019-2024.*

W zakresie szkolenia obronnego wojewoda śląski wydawał wymagane przywołanym rozporządzeniem:

- *wytyczne wojewody śląskiego do szkolenia obronnego realizowanego na terenie województwa śląskiego w 2017, 2018 i 2019 roku;*
- *programy szkolenia obronnego województwa śląskiego na lata 2017-2022 i 2019-2024;*
- *plany szkolenia obronnego w województwie śląskim na rok 2017, 2018 i 2019.*

Analiza przedstawionych Zespołowi Kontrolnemu materiałów i dokumentów oraz udzielone wyjaśnienia w zakresie szkolenia obronnego wykazały, iż wydawane przez wojewodę, jako koordynatora szkolenia, wytyczne do szkolenia obronnego zawierają wymagane przez § 8 pkt 1 ww. rozporządzenia wnioski z realizacji szkolenia, kierunki szkolenia, wskazówki dotyczące planowania, organizowania i realizacji szkolenia oraz wzory sporządzanych programów i planów. Innowacją urzędu wojewódzkiego było wprowadzenie wzoru programu realizacji szkolenia obronnego.

Uzgadnianie przez wojewodę planów szkolenia opracowanych przez marszałka województwa, starostów, wójtów, burmistrzów i prezydentów miast przebiegała właściwie.

W zakresie realizacji obowiązków organizatorów szkolenia w województwie wynikających z § 11 w zw. z § 6 *rozporządzenia* Zespół Kontrolny stwierdził odpowiednie kwalifikowanie osób podlegających szkoleniu przez marszałka województwa, starostów, wójtów, burmistrzów i prezydentów miast. Dotyczy to również obejmowania szkoleniem wojewódzkich i powiatowych służb, inspekcji i straży (w szczególności przedstawicieli komend wojewódzkich i komend miejskich Policji oraz Państwowej Straży Pożarnej), a także osób realizujących zadania obronne w samorządowych jednostkach organizacyjnych. W ocenie Zespołu Kontrolnego częstotliwość szkoleń teoretycznych organizowanych dla służb, inspekcji i straży np. kadry kierowniczej Wojewódzkiej Inspekcji Nadzoru Budowlanego jest niewystarczająca. Na wyróżnienie zasługuje natomiast szkolenie obronne prowadzone w województwie śląskim w formie zajęć praktycznych.

---

³⁷ Dz. U. poz. 1829.

Pewien niedosyt budzi kwalifikowanie osób zajmujących stanowiska kierownicze na Wyższe Kursy Obronne i Kursy Obronne (np. marszałek i wicemarszałkowie województwa śląskiego dwóch ostatnich kadencji nie brali udziału w tych kursach).

Dokumentacja szkoleniowa w jednostkach samorządu terytorialnego została ujednolicona zgodnie z zaleceniem z poprzedniej kontroli kompleksowej z 2008 r. Dla zapewnienia rzeczywistego wsparcia przygotowań obronnych w województwie przez proces szkolenia obronnego samorządy terytorialne uwzględniały również w swoich planach szkolenia zagadnienia szczegółowe na własne potrzeby (spoza planu szkolenia województwa) istotne dla poszczególnych poziomów zarządzania.

Na szczególne wyróżnienie zasługują wiedza merytoryczna pracowników oraz sposób prowadzenia dokumentacji szkoleniowej w podmiotach: Oddział Spraw Obronnych WBiZK ŚUW, Pełnomocnik ds. Związanych z Obronnością i Bezpieczeństwem Publicznym UMWŚ, Starostwo Powiatowe w Gliwicach, Urząd Gminy Jasienica, Starostwo Powiatowe w Cieszynie, Urząd Miejski w Jaworznie i Urząd Miasta Częstochowy.

Pozytywnym elementem szkolenia obronnego organizowanego przez wojewodę śląskiego jest prowadzenie zajęć instruktażowych dla organów samorządu terytorialnego w zakresie organizacji i prowadzenia ćwiczeń obronnych, co należy uznać za element zapewnienia pod względem merytorycznym, spójnego systemu organizacji i prowadzenia zajęć praktycznych przez organizatorów szkolenia i ważne uzupełnienie wytycznych Ministra Obrony Narodowej w tym zakresie.

W ocenie Zespołu Kontrolnego planowanie i realizacja szkolenia obronnego w województwie śląskim wspierają realizację zadań obronnych na poziomie dobrym.

17. Kontrola realizacji zadań obronnych.

Kontrole problemowe wykonywania zadań obronnych w województwie śląskim realizowane są na podstawie rocznego planu kontroli ŚUW, którego integralną część (*Załącznik nr 1: Plan kontroli zewnętrznych prowadzonych przez wydziały na 2019 rok*) stanowią kontrole wykonywania wybranych zadań z obszaru przygotowań obronnych państwa. Odpowiedzialnym za ich organizowanie i przeprowadzanie jest Dyrektor WBiZK ŚUW. W planie wskazuje się: tematykę podejmowanej kontroli, jednostki przewidziane w danym roku kalendarzowym do kontroli, podstawę prawną działań kontrolnych, przewidywany termin kontroli oraz jej rodzaj. Ponadto, corocznie wojewoda śląski zarządza przeprowadzenie kontroli problemowych stosownym aktem prawnym³⁸ wskazując jednocześnie zakres przedmiotowy i podmiotowy kontroli, przewidywany termin kontroli, a także określając kto może je prowadzić (upoważnieni pracownicy WBiZK na podstawie opracowanych programów kontroli). Zarządzenie przewiduje też możliwość włączenia w skład zespołu kontrolnego przedstawicieli Komendy Wojewódzkiej Policji, Komendy Wojewódzkiej Państwowej Straży Pożarnej, Wojewódzkiego Sztabu Wojskowego oraz Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad – Oddział w Katowicach. Następnie, z zachowaniem terminów wynikających z *rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13 stycznia 2004 r. w sprawie kontroli wykonywania zadań obronnych*³⁹

³⁸ W bieżącym roku wydano zarządzenie nr 8/19 Wojewody Śląskiego z dnia 7 stycznia 2019 r. w sprawie przeprowadzenia kontroli problemowych wykonywania zadań obronnych w 2019 roku.

³⁹ Dz. U. poz. 151.

powiadamiany jest odpowiednio kierownik kontrolowanej jednostki i dodatkowo sporządzany jest program kontroli. Rocznie jest przygotowywanych i prowadzonych przez pracowników WBizK średnio około 20 kontroli⁴⁰. Obejmują one sprawdzenie wykonywania zadań w ramach przygotowań obronnych oraz gotowość do ich realizacji w czasie podwyższania gotowości obronnej państwa w czasie zagrożenia i wojny w komórkach organizacyjnych urzędu wojewódzkiego, przez organy administracji samorządowej oraz organy wojewódzkiej administracji zespolonej, a także ich realizację w podmiotach leczniczych i przez przedsiębiorców, na których wojewoda śląski nałożył zadania obronne.

Analiza przedstawionej w toku kontroli dokumentacji wskazała na drobne różnice pomiędzy przyjętym w urzędzie wojewódzkim sposobem planowania i organizacji kontroli, a zapisami obowiązującego w tym obszarze rozporządzenia. Określony w rocznym planie kontroli urzędu temat kontroli ma charakter ogólnego zapisu odnoszącego się do przygotowań obronnych, bez wyraźnego wskazania zakresu przedmiotowego planowanych kontroli. Rozważenia również wymaga sposób ujęcia w tym dokumencie propozycji składu zespołu. W ocenie Zespołu Kontrolnego te niewielkie rozbieżności wynikają z trybu przygotowania rocznego planu kontroli Urzędu, określonego w odrębnym akcie regulującym sposób planowania i organizowania kontroli należących do zakresu zadań wojewody śląskiego⁴¹. Podobne nieścisłości odnoszące się do określenia terminu kontroli i składu Zespołu Kontrolnego, dostrzeżone zostały w wydawanym corocznie kierunkowym zarządzeniu wojewody śląskiego. Zgodnie z obowiązującym rozporządzeniem, organ zarządzający kontrolę powinien określić nie tylko zakres kontroli ale również jednoznacznie wskazać termin jej prowadzenia, o czym powiadamia kierownika kontrolowanej jednostki oraz określić skład zespołu i jego przewodniczącego. Należy podkreślić, iż powyższe uwagi mają charakter formalny i choć w ocenie Zespołu Kontrolnego nie wpływają na jakość prowadzonych kontroli, to jednak obowiązujące w ŚUW rozwiązania w zakresie planowania i organizowania kontroli problemowych powinny uwzględniać wymogi określone we wskazanym wyżej rozporządzeniu.

W odniesieniu do koordynacji przez wojewodę działalności organów samorządu terytorialnego w zakresie planowania przez nie kontroli problemowych, zostało wydane *zarządzenie nr 311/14 Wojewody Śląskiego z dnia 25 listopada 2014 roku w sprawie zasad planowania i przeprowadzenia przez organy samorządu terytorialnego kontroli problemowych realizacji zadań w ramach powszechnego obowiązku obrony wykonywanych przez jednostki organizacyjne i przedsiębiorców*. Precyzuje ono zasady organizacji kontroli problemowych wykonywania zadań obronnych przez marszałka województwa śląskiego oraz starostów, prezydentów miast, burmistrzów i wójtów na terenie województwa śląskiego, a także określa ich zakres przedmiotowy, jednocześnie wskazując podmioty jej podlegające.

Dokonując oceny realizacji kontroli problemowych w wytypowanych⁴² organach samorządu terytorialnego, Zespół Kontrolny stwierdził, że zamierzenie to jest realizowane

---

⁴⁰ W 2017 r. zaplanowano i przeprowadzono 21 kontroli problemowych, w 2018 r. – 22, w bieżącym roku zaplanowano kontrole 17 jednostek administracji samorządowej, zespolonej oraz komórek organizacyjnych Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego.

⁴¹ Zarządzenie nr 258/14 Wojewody Śląskiego z dnia 10 września 2014 r. w sprawie ustalenia Regulaminu postępowania pracowników Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego w Katowicach podczas przeprowadzania kontroli.

⁴² Zgodnie z Planem kontroli kompleksowej wykonywania zadań obronnych w województwie śląskim w dniach 10-14 czerwca 2019 r.

planowo i cyklicznie nie tylko w stosunku do podległych jednostek organizacyjnych, ale również kontrolą objęte zostały komórki organizacyjne danego urzędu. Niemniej w toku czynności stwierdzono następujące nieprawidłowości:

- w procesie przygotowania kontroli pominięte zostało formalne zarządzenie kontroli przez uprawniony do tego organ (w zakresie wynikającym z § 11 ust. 2 i § 13 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13 stycznia 2004 r. w sprawie kontroli wykonywania zadań obronnych),
- w protokołach pokontrolnych w części kontrolowanych jednostek wskazywano termin odwołania krótszy niż to wynika z obowiązującego rozporządzenia (7 dni zamiast 14).

Wymienione uwagi mogą stanowić podstawę do zakwestionowania wyników kontroli, zwłaszcza w wypadku jej niekorzystnych wyników. W związku z tym powinny być one niezwłocznie uwzględnione przy planowaniu i organizowaniu kolejnych kontroli problemowych wykonywania zadań obronnych przez organy samorządu terytorialnego.

W ocenie Zespołu Kontrolnego wydane przez wojewodę śląskiego regulacje w zakresie planowania, organizowania i prowadzenia kontroli oraz przyjęty sposób ich realizacji mają charakter systemowy, tym samym zapewniają wojewodzie skuteczny nadzór nad realizacją zadań obronnych na terenie województwa śląskiego.

III. OCENA PRAKTYCZNEJ REALIZACJI ZADAŃ OBRONNYCH W RAMACH KOMPLEKSOWEGO ĆWICZENIA OBRONNEGO W KONTEKŚCIE ISTNIEJĄCYCH ROZWIĄZAŃ FUNKCJONOWANIA WOJEWÓDZTWA W SYTUACJI ZAGROŻENIA BEZPIECZEŃSTWA PAŃSTWA I W CZASIE WOJNY

1. Przygotowanie kompleksowego ćwiczenia obronnego.

W ramach procesu przygotowania ćwiczenia wydano zarządzenie nr 166 Wojewody Śląskiego z dnia 15 kwietnia 2019 r. w sprawie przygotowania i przeprowadzenia kompleksowego ćwiczenia obronnego pk. „GRANIT 2019”.

W zarządzeniu określono termin, temat i cele szkoleniowe ćwiczenia. Ponadto, wskazano komórki i jednostki organizacyjne biorące udział w ćwiczeniu oraz miejsca jego przeprowadzenia. Przygotowanie ćwiczenia powierzono zespołowi autorskiemu pod kierownictwem Zastępcy Dyrektora WBIZK ŚUW.

W procesie planowania i organizacji ćwiczenia opracowano stosowną dokumentację, w tym:

- *Koncepcję przygotowania i przeprowadzenia kompleksowego ćwiczenia obronnego pk. „GRANIT 19”,*
- *Plan kompleksowego ćwiczenia obronnego pk. „GRANIT 19”, w tym 13 załączników (m.in. Ramowy plan działania kierownika ćwiczenia, Ramowy plan przebiegu ćwiczenia, Plan podawania wiadomości, scenariusze czternastu epizodów praktycznych oraz Akty prawne i dokumenty normatywne wydawane przez władze WISLANDII).*

Należy nadmienić, że dla każdego z podmiotów ćwiczących został przeprowadzony dedykowany proces przygotowania oraz opracowano stosowną dokumentację, zapewniając właściwy przebieg działań praktycznych.

Za temat ćwiczenia przyjęto *Zgrywanie i doskonalenie współpracy obsad głównych stanowisk kierowania organów administracji publicznej w województwie śląskim w kierowaniu realizacją wybranych zadań operacyjnych z obszaru funkcjonowania systemu kierowania bezpieczeństwem narodowym.*

Jako cele wskazano:

a) zgrywanie:

- działania elementów systemu stałych dyżurów w województwie śląskim w przekazywaniu informacji związanych z realizacją zadań operacyjnych w wyższych stanach gotowości obronnej państwa,
- zespołów kierowania i planowania oraz zespołów specjalistyczno-zadaniowych wchodzących w skład stanowisk kierowania organów administracji rządowej i samorządu terytorialnego w województwie śląskim w kierowaniu realizacją zadań operacyjnych w wyższych stanach gotowości obronnej państwa,
- działania organów administracji rządowej i samorządowej oraz terenowych organów wykonawczych Ministra Obrony Narodowej w sprawach operacyjno-obronnych i rządowej administracji niezespólonej - w obszarze realizacji przedsięwzięć mających na celu wsparcie mobilizacyjnego rozwinięcia

Sił Zbrojnych RP w ramach realizacji zadań związanych z uruchomieniem oraz prowadzeniem akcji kurierskiej,

- działania organów administracji rządowej i samorządowej oraz terenowych organów wykonawczych Ministra Obrony Narodowej w sprawach operacyjno-obronnych i rządowej administracji niezespolonej – w obszarze realizacji przedsięwzięć mających na celu udzielenia wsparcia siłom sojusznikom w ramach zadań HNS;

b) doskonalenie:

- funkcjonowania przyjętego modelu systemu kierowania w województwie śląskim,
- realizacji zadań operacyjnych w wyższych stanach gotowości obronnej państwa,
- przygotowania wszystkich uczestników ćwiczenia do skutecznego udziału w realizacji zadań obronnych na właściwych stanowiskach w warunkach zewnętrznego zagrożenia bezpieczeństwa państwa i w czasie wojny,
- pracy obsad stałych dyżurów organów administracji publicznej w ramach systemu stałych dyżurów w województwie śląskim,
- procedur współdziałania organów administracji rządowej i samorządu terytorialnego z elementami podsystemu obronnego w województwie śląskim w obszarze wsparcia mobilizacyjnego rozwinięcia Sił Zbrojnych RP oraz zadań HNS,
- procedur związanych z przemieszczeniem obsad głównych stanowisk kierowania organów administracji publicznej do ZMP,
- procedur związanych z przygotowaniem do uruchomienia ZMSz,
- procedur kierowania i realizowania przedsięwzięć związanych z podwyższaniem gotowości obronnej przez przedsiębiorców wykonujących zadania obronne;

c) sprawdzenie:

- aktualności procedur realizacji zadań operacyjnych wybranych dla potrzeb ćwiczenia,
- znajomości zasad pracy przez zespoły i obsady biorące udział w ćwiczeniu przy wykorzystaniu właściwej dokumentacji obronnej,
- możliwości reagowania na zagrożenie płynące z cyberprzestrzeni dla eksploatowanych systemów łączności,
- przygotowania systemów łączności i informatyki na potrzeby obronne państwa do zapewnienia obiegu informacji w procesie decyzyjnym,
- możliwości współdziałania Wojsk Obrony Terytorialnej z wojewodą jako organem właściwym do koordynacji zadań obronnych realizowanych przez przedsiębiorców przewidzianych do militaryzacji w celu prowadzenia szczególnej ochrony obiektów ważnych dla bezpieczeństwa i obronności państwa.

2. Organizacja kompleksowego ćwiczenia obronnego.

W skład kierownictwa ćwiczenia weszli:

- Kierownik ćwiczenia – Wojewoda Śląski – Jarosław Wieczorek,
- Zastępca Kierownika ćwiczenia - Wicewojewoda Śląski – Jan Chrząszcz, „ćwiczący Wojewoda Śląski”,
- Szef Zespołu Autorskiego – I Zastępca Dyrektora WBiZK ŚUW – Józef Korzusnik,
- Szef Zespołu Podgrywającego - Kierownik Oddziału Obrony Cywilnej i Logistyki, WBiZK ŚUW – Roman Dudek.

Jako *pierwszoplanowi* ćwiczący udział wzięły następujące podmioty:

- wybrane wydziały, biura i zespoły ŚUW,
- jednostki samorządu terytorialnego powiatu cieszyńskiego, bielskiego oraz pszczyńskiego (wszystkie),
- miasto na prawach powiatu Bielsko-Biała,
- miasto na prawach powiatu Jaworzno,
- miasto na prawach powiatu Częstochowa,
- Przedsiębiorstwo Inżynieryjne IMB Podbeskidzie Sp. z o.o. w Skoczowie,
- Messer Polska Sp. z o.o. w Chorzowie,
- GTL S.A. Międzynarodowy Port Lotniczy „Katowice” w Pyrzowicach,
- Komenda Wojewódzka Policji w Katowicach,
- Komenda Wojewódzka Państwowej Straży Pożarnej w Katowicach,
- Wojewódzki Inspektorat Transportu Drogowego w Katowicach.

Jako *drugoplanowi* ćwiczący w ćwiczeniu udział wzięli:

- Wojewódzki Sztab Wojskowy w Katowicach,
- Wojskowa Komenda Uzupełnień w Bielsku-Białej,
- Wojskowa Komenda Uzupełnień w Katowicach,
- Wojskowa Komenda Uzupełnień w Tychach,
- Wojskowa Komenda Uzupełnień w Częstochowie,
- Wojskowa Komenda Uzupełnień w Chorzowie.

3. Kierowanie i przebieg kompleksowego ćwiczenia obronnego.

Przyjęta sytuacja wyjściowa, jak również scenariusz ćwiczenia pozwoliły na uruchomienie wybranych zadań operacyjnych oraz wprowadzanie kolejnych zdarzeń i sytuacji adekwatnych dla stanu gotowości obronnej państwa czasu kryzysu i czasu wojny, a także stanu wyjątkowego i stanu wojennego.

Wprowadzanie kolejnych zdarzeń poprzedzało wydanie ćwiczebnych dokumentów decyzyjnych uruchamiających proces planowania ochrony ludności i obrony cywilnej na terenie województwa śląskiego:

- *rozporządzenia Prezydenta Wislandii w sprawie wprowadzenia stanu wyjątkowego na części terytorium państwa,*
- *postanowienia Prezydenta Wislandii w sprawie wprowadzenia stanu gotowości obronnej państwa czasu kryzysu,*
- *postanowienia Prezydenta Wislandii o użyciu oddziałów i pododdziałów Sił Zbrojnych Wislandii w czasie stanu wyjątkowego,*
- *rozporządzenia Prezydenta Wislandii w sprawie wprowadzenia stanu wojennego,*

- *postanowienia Prezydenta Wislandii w sprawie wprowadzenia stanu gotowości obronnej państwa czasu wojny.*

Wojewódzki Zespół Zarządzania Kryzysowego (w dalszej części ćwiczenia Zespół Kierowania Wojewody), codziennie realizował poranne odprawy informacyjno-zadaniowe, podczas których wypracowywano zadania do realizacji dla dyrektorów wydziałów i biur ŚUW oraz przedstawicieli służb, inspekcji i straży wojewódzkich. Następnie codziennie realizowano popołudniowe rozliczenie z postawionych zadań. Dyrektorzy wydziałów urzędu wojewódzkiego oraz szefowie służb, inspekcji i straży wojewódzkich właściwie dokonywali analiz otrzymanych zadań w kontekście narastania sytuacji kryzysowej i zagrożenia militarnego oraz przygotowywali propozycje stosownych rozwiązań i działań.

Zaangażowanie 41 jednostek organizacyjnych z województwa śląskiego umożliwiło dokonanie rzetelnej oceny funkcjonalności przyjętego modelu organizacji systemu kierowania, w tym ocenę współdziałania między stanowiskami kierowania poszczególnych służb i jednostek oraz współdziałania układu militarnego z pozamilitarnym.

Podczas ćwiczenia zrealizowano trzy jednodniowe etapy praktyczne.

W etapie pierwszym, w warunkach obowiązywania stanu gotowości obronnej państwa czasu kryzysu, a następnie wprowadzenia stanu gotowości obronnej państwa czasu wojny, na obszarze całego województwa uruchomiony został system stałych dyżurów.

W drugim etapie ćwiczenia kontynuowano działania w województwie w warunkach obowiązywania gotowości obronnej państwa czasu wojny. Przedmiotowy etap ćwiczenia obejmował realizację przedsięwzięć związanych z organizacją przemarszu i pobytu Sojusznicznych Sił Wzmocnienia na terenie ćwiczących jednostek samorządu terytorialnego województwa śląskiego i przygotowanie do udostępnienia Sojusznicznym Siłom Wzmocnienia wybranych obiektów infrastruktury wraz z wyposażeniem. Ponadto, przeprowadzone zostały rekonesanse obiektów przewidywanych do organizacji ZMP ćwiczących organów administracji publicznej.

Etap trzeci ćwiczenia rozpoczęto posiedzeniem Zespołu Kierowania i Planowania Głównego Stanowiska Kierowania Wojewody Śląskiego. Uczestnicy posiedzenia przedstawili ćwiczącemu Wojewodzie Śląskiemu zakres swoich działań w ramach wprowadzenia stanu wojennego, wprowadzenia czwartego stopnia alarmowego (Delta) oraz czwartego stopnia alarmowego CRP (Delta-CRP). Na terenie województwa śląskiego w ćwiczących jednostkach samorządu terytorialnego została uruchomiona akcja kurierska. Kontynuowane były również przedsięwzięcia związane z organizacją przemarszu i pobytu Sojusznicznych Sił Wzmocnienia.

Uruchomienie systemu stałych dyżurów przebiegło w sposób sprawny i zgodny z przyjętym w województwie, organach i jednostkach organizacyjnych obiegiem informacji oraz dokumentacją opracowaną na potrzeby uruchamiania i funkcjonowania systemu stałych dyżurów w sytuacji podwyższania gotowości obronnej państwa. Rozkodowywanie i przekazywanie sygnałów oraz aplikacyjnych zadań operacyjnych przebiegło sprawnie. Wdrożony system meldunkowy zapewniał właściwy poziom świadomości sytuacyjnej na wszystkich szczeblach systemu kierowania.

We wszystkich biorących udział w ćwiczeniu jednostkach administracji publicznej, podmiotach leczniczych i przedsiębiorstwach stwierdzono bardzo duże zaangażowanie osób funkcyjnych i personelu oraz bardzo dobrą znajomość zagadnień dotyczących

zakresu i sposobu realizacji przedsięwzięć ujętych w scenariuszu, co znalazło również odzwierciedlenie podczas praktycznej realizacji wskazanych zadań.

W ocenie Zespołu Kontrolnego ćwiczenie osiągnęło zakładane cele i pozwoliło ocenić stan przygotowań obronnych w poszczególnych obszarach zadaniowych w skali województwa. Realizując przedsięwzięcia ćwiczebne potwierdzono zdolność ćwiczących organów administracji publicznej do kierowania obroną województwa. Realizacja przedsięwzięć praktycznych pozwoliła ocenić zasadność przyjętych rozwiązań w zakresie współdziałania pomiędzy organami administracji rządowej i samorządowej województwa, a terenowymi organami wykonawczymi Ministra Obrony Narodowej w sprawach operacyjno-obronnych i rządowej administracji niezespólonej. Przyjęte założenia oraz sposób przeprowadzenia ćwiczenia skutkowały wysoką wartością szkoleniową ćwiczenia. Do udziału w ćwiczeniu włączono Wojska Obrony Terytorialnej, co umożliwia pogłębienie ich współpracy z terenowymi organami administracji publicznej.

Na podkreślenie zasługuje wzorcowe opracowanie dokumentacji ćwiczenia oraz bardzo dobre przygotowanie merytoryczne i metodyczne osób funkcyjnych kierujących przygotowaniem i przebiegiem ćwiczenia. Duży rozmach ćwiczenia pozwolił na przećwiczenie różnych scenariuszy w zróżnicowanych sytuacjach szkoleniowych.

IV. SZCZEGÓŁOWE WNIOSKI I ZALECENIA ZESPOŁU KONTROLNEGO

Biorąc pod uwagę ujęte w niniejszym protokole uwagi i oceny przyjętych rozwiązań systemowych, w celu poprawy poziomu realizacji przygotowań obronnych w województwie śląskim należy:

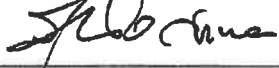

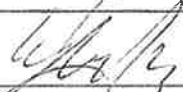

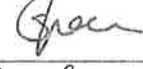
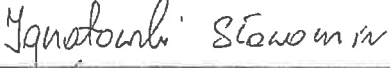
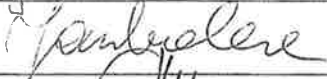

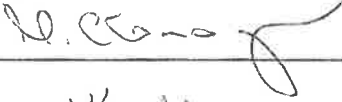
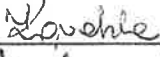
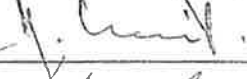
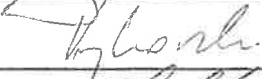
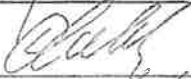
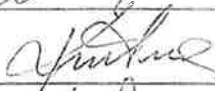

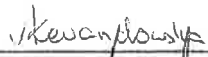

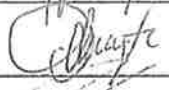

1. Dokonać aktualizacji regulaminów organizacyjnych, szczególnie na poziomie samorządu gminnego, w celu poprawnej identyfikacji wszystkich zadań obronnych realizowanych na danym poziomie administracji publicznej, przypisania ich osobom zajmującym kierownicze stanowiska, właściwym komórkom merytorycznym oraz ujęcia w zakresach obowiązków pracowników realizujących te zadania.
2. Stosownie do liczby i zakresu zadań obronnych realizowanych na poszczególnych poziomach administracji publicznej, zapewnić adekwatną liczebnie oraz merytorycznie obsadę komórek organizacyjnych do spraw obronnych (w szczególności w Urzędzie Gminy Kłomnice).
3. Objąć szkoleniem obronnym problematykę tworzenia warunków do realizacji zadań obronnych, w szczególności na poziomie samorządu gminnego.
4. Uwzględnić opinię Ministra Obrony Narodowej w procesie przeniesienia środków finansowych między zadaniami ujmowanymi w programach pozamilitarnych przygotowań obronnych.
5. Egzekwować pełną realizację zarządzenia Wojewody Śląskiego nr 396/15 z dnia 31 lipca 2015 w sprawie wprowadzenia założeń i schematu akcji kurierskiej na terenie województwa śląskiego, w szczególności prowadzić aktualizację planów akcji kurierskiej/kopii planów przekazanych do starostw powiatowych. Dokonać przeglądu decyzji administracyjnych w sprawie przeznaczania do wykonywania świadczeń osobistych i rzeczowych na rzecz akcji kurierskiej oraz zmienić wadliwe decyzje.
6. Zestawić porozumienia i uzgodnienia dotyczące współpracy cywilno-wojskowej na poszczególnych poziomach przygotowań obronnych województwa, ocenić je w kontekście wartości merytorycznej i organizacyjnej, a wyniki uwzględnić w dokumentacji planowania operacyjnego nowej edycji i innych dokumentach wydawanych przez wojewodę śląskiego.
7. W planowaniu działalności obronnej na poziomie województwa w pełni uwzględnić uwarunkowania współpracy cywilno-wojskowej w sytuacjach kryzysowych na tle działań poniżej progu wojny i hybrydowej agregacji zagrożeń, adekwatnie włączając ich problematykę do szkolenia obronnego, w tym weryfikując zdolności w ramach zajęć praktycznych z udziałem podmiotów militarnych.
8. Przekazać wszystkim podległym i nadzorowanym jednostkom organizacyjnym informację o zakresie realizacji zadań, jakie spoczywają na wojewodzie w zapewnieniu ciągłości transportu i ruchu wojsk.
9. Zarówno w procesie szkolenia obronnego, jak i w ramach realizowanych kontroli, położyć szczególny nacisk na problematykę przygotowania systemu kierowania bezpieczeństwem narodowym. Powyższe pozwoli wyeliminować przypadki, w których przyjęte rozwiązania odbiegały od możliwości realizacji zadań obronnych przez podmiot, tym samym negatywnie wpływając na ciągłości jego działania i podejmowania decyzji.

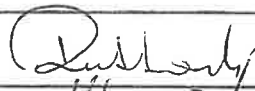
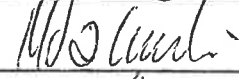

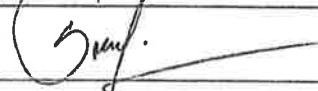

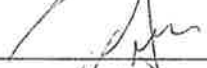
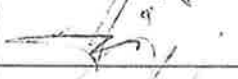

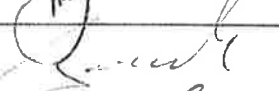
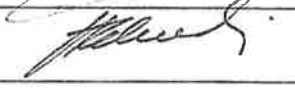

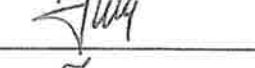

10. Zwiększyć nadzór wojewody nad przeprowadzaniem oceny aktualności dokumentów planistycznych przez jednostki samorządu terytorialnego, zgodnie z art. 32 *ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym*.
11. Zapewnić realizację ustawowego obowiązku uzgadniania/opiniowania gminnych dokumentów planistycznych z właściwym organem wojskowym, ochrony granic oraz bezpieczeństwa państwa, w celu właściwego zabezpieczenia potrzeb obronności i bezpieczeństwa państwa w dokumentach planistycznych z obszaru zagospodarowania przestrzennego.
12. W celu zagwarantowania ciągłości osłony technicznej wyznaczonej sieci drogowej w wyższych stanach gotowości obronnej państwa, zakończyć proces przygotowania do militaryzacji wytypowanych przedsiębiorstw z zakresu drogownictwa. Rozważyć przygotowanie do realizacji zadań na rzecz obronności Zarządu Dróg Wojewódzkich i Międzynarodowego Portu Lotniczego Katowice w Pyrzowicach, włącznie z ich militaryzacją.
13. Wystąpić do Rady Ministrów z wnioskiem o militaryzację istniejących jednostek organizacyjnych, dla których wnioskowano o szczególną ochronę obiektów.
14. W wytycznych wojewody do szkolenia obronnego przedsiębiorców uwzględniać, zasady wykonywania dokumentów planistycznych zgodnie z *rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 8 października 2015 r. w sprawie szkolenia obronnego (w szczególności roczne plany szkolenia, trzyletnie programy szkolenia)*.
15. Rozszerzyć zakres planowania operacyjnego, szczególnie u przedsiębiorców realizujących większą liczbę istotnych zadań, do poziomu wykonywania planów operacyjnych wraz z załącznikami.
16. Dokonać szczegółowej analizy i weryfikacji wyliczeń potrzeb wg wskaźników zatrudnienia personelu medycznego, wynikających z załącznika nr 1 do *rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 czerwca 2012 r. w sprawie warunków i sposobu przygotowania oraz wykorzystania podmiotów leczniczych na potrzeby obronne państwa oraz właściwości organów w tych sprawach*.
17. Przeprowadzić ponowną analizę podmiotów leczniczych w zakresie możliwości przygotowania łóżek zabiegowych, ze szczególnym uwzględnieniem posiadania odpowiedniej infrastruktury, możliwości diagnostycznych, a także specjalistów w dziedzinach chirurgicznych.
18. Zwiększyć nadzór wojewody nad procesem planowania świadczeń w jednostkach samorządu terytorialnego, w szczególności nad wykonaniem: *Planów świadczeń osobistych przewidzianych do wykonania w razie ogłoszenia mobilizacji i w czasie wojny oraz Planów świadczeń rzeczowych przewidzianych do realizacji w razie ogłoszenia mobilizacji i w czasie wojny*.
19. Dokonać przeglądu i nowelizacji obowiązujących zarządzeń wojewody śląskiego pod kątem zgodności z *rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 13 stycznia 2004 r. w sprawie kontroli wykonywania zadań obronnych*.
20. Objąć nadzorem wdrażanie znowelizowanych regulacji przez organy samorządu terytorialnego, w szczególności w zakresie przygotowania i zarządzania przez nie kontroli problemowych, a także w odniesieniu do zgodności zapisów w protokołach pokontrolnych z obowiązującym rozporządzeniem.

21. Rozważyć wprowadzenie „odgórnie” rozwiązań zmierzających do obowiązku cyklicznego opracowywania koncepcji funkcjonowania urzędów w przypadku wprowadzania wyższych stanów gotowości obronnej, w szczególności uwzględniających świadomość osób funkcyjnych samorządu terytorialnego w zakresie racjonalnego gospodarowania zasobami, w tym zarządzania kapitałem ludzkim.
22. Przeprowadzić szkolenie obronne jednostek samorządu terytorialnego dotyczące reklamowania osób od pełnienia czynnej służby wojskowej w razie ogłoszenia mobilizacji i w czasie wojny, w szczególności w zakresie procedur reklamowania „na wniosek”.
23. Zwiększyć nacisk na efektywne prowadzenie w szkołach i placówkach wychowawczych akcji informacyjnych na rzecz podnoszenia świadomości osób podlegającym kwalifikacji wojskowej, w zakresie podmiotowym i przedmiotowym.
24. W terminie jednego miesiąca od otrzymania zatwierdzonego przez Prezesa Rady Ministrów protokołu, opracować *Harmonogram realizacji zaleceń pokontrolnych*, który po akceptacji wojewody śląskiego, przesłać do wiadomości Ministra Obrony Narodowej. W *Harmonogramie...* uwzględnić uwagi, wnioski i zalecenia Zespołu Kontrolnego wynikające z części II - IV protokołu, wdrażać je sukcesywnie, zgodnie z przyjętymi ustaleniami oraz wykorzystać podczas wykonywania dokumentów na kolejne lata.
25. W II kwartale 2020 r. przekazać do Ministra Obrony Narodowej pisemną informację o stanie realizacji przyjętego *Harmonogramu...*

Podpisy osób wchodzących w skład Zespołu Kontrolnego:

1.	Pan	Piotr ZUZANKIEWICZ	
2.	Płk	Andrzej WOCHNA	
3.	Płk	Cezary SOCHALA	
4.	Pan	Wojciech FILIPEK	
5.	Pan	Waldemar GAWROŃSKI	
6.	Pan	Andrzej GIZA	
7.	Pan	Sławomir GOLA	
8.	Nadkom.	Sławomir IGNATOWSKI	
9.	Pani	Katarzyna JANKOWSKA	
10.	Pan	Arkadiusz JEŻ	
11.	Pan	Ireneusz KISIELEWSKI	
12.	Ppłk	Maciej KONOPA	
13.	Pani	Anna KOWALSKA	
14.	Płk	Jarosław KOZIOL	
15.	Ppłk	Piotr KRZYKOWSKI	
16.	Ppłk	Dariusz KULIBERDA	
17.	Kmdr	Witold KUSTRA	
18.	Pan	Jakub LASOTA	
19.	Pani	Agnieszka LEWANDOWSKA	
20.	Pan	Marek NADARZEWSKI	
21.	Ppłk	Dariusz NOWAK	
22.	Pan	Waldemar PIETRASZEK	

23.	Ppłk	Przemysław RUTKOWSKI	
24.	Pan	Mirosław SALISZEWSKI	
25.	Płk	Robert SĘDEROWSKI	
26.	Pan	Sylwester SMOLEŃSKI	
27.	Ppłk	Jarosław SOKOŁOWSKI	
28.	Płk	Piotr SOKÓŁ	
29.	Płk	Marek SOSNOWSKI	
30.	Pan	Sebastian SUSKI	
31.	Pan	Dionizy SZYMCZAK	
32.	Ppłk	Tomasz WADOWSKI	
33.	Ppłk	Sławomir WROŃSKI	
34.	Płk	Arkadiusz ZABROCKI	
35.	Mjr	Marta ZAJDEL	
36.	Ppłk	Krzysztof ŻERAŃSKI	
37.	Płk	Adam ŻACH	

SKŁAD ZESPOŁU KONTROLNEGO

Przewodniczący Zespołu: Pan Marek ŁAPIŃSKI

Zastępca Przewodniczącego Zespołu: Pan Piotr ZUZANKIEWICZ

Zastępca Przewodniczącego Zespołu: Płk Andrzej WOCHNA

Sekretarz Zespołu: Płk Cezary SOCHALA

Członkowie Zespołu:

Pan	Wojciech FILIPEK	Ppłk	Dariusz NOWAK
Pan	Waldemar GAWROŃSKI	Pan	Waldemar PIETRASZEK
Pan	Andrzej GIZA	Ppłk	Przemysław RUTKOWSKI
Pan	Sławomir GOLA	Pan	Mirosław SALISZEWSKI
Nadkom.	Sławomir IGNATOWSKI	Płk	Robert SĘDEROWSKI
Pani	Katarzyna JANKOWSKA	Pan	Sylwester SMOLEŃSKI
Pan	Arkadiusz JEŻ	Ppłk	Jarosław SOKOŁOWSKI
Pan	Ireneusz KISIELEWSKI	Płk	Piotr SOKÓŁ
Ppłk	Maciej KONOPA	Płk	Marek SOSNOWSKI
Pani	Anna KOWALSKA	Pan	Sebastian SUSKI
Płk	Jarosław KOZIOŁ	Pan	Dionizy SZYMCZAK
Ppłk	Piotr KRZYKOWSKI	Ppłk	Tomasz WADOWSKI
Ppłk	Dariusz KULIBERDA	Ppłk	Sławomir WROŃSKI
Kmdr	Witold KUSTRA	Płk	Arkadiusz ZABROCKI
Pan	Jakub LASOTA	Mjr	Marta ZAJDEL
Pani	Agnieszka LEWANDOWSKA	Ppłk	Krzysztof ŻERAŃSKI
Pan	Marek NADARZEWSKI	Płk	Adam ŻACH

**WYKAZ KOMÓREK I JEDNOSTEK
ORGANIZACYJNYCH PODDANYCH KONTROLI**

- I. Śląski Urząd Wojewódzki:
  - 1) Wydziały: Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego, Finansów i Budżetu, Infrastruktury, Kontroli, Zdrowia, Nadzoru Właścicielskiego,
  - 2) Biuro Organizacyjno-Budżetowe.
- II. Samorząd terytorialny:
  - 1) Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego, w tym:
    - Wydziały: Komunikacji i Transportu, Kontroli, Nadzoru Właścicielskiego i Obsługi Prawnej, Zdrowia i Polityki Społecznej, Kadr i Płac,
    - Biuro ds. Planowania Przestrzennego,
    - Pełnomocnik ds. związanych z obronnością i bezpieczeństwem publicznym;
  - 2) Starostwa Powiatowe w: Gliwicach, Tarnowskich Górach, Częstochowie, Lublińcu, Kłobucku, Bielsku-Białej, Cieszynie, Pszczynie;
  - 3) Urzędy Miast w: Katowicach, Chorzowie, Będzinie, Bytomiu, Gliwicach, Jaworznie, Tarnowskich Górach, Radzionkowie, Częstochowie, Lublińcu, Kłobucku, Bielsku-Białej, Czechowicach-Dziedzicach, Cieszynie, Wiśle, Ustroniu, Skoczowie;
  - 4) Urzędy Gmin: Zbrostawice, Konopiska, Poczesna, Kłomnice, Jasienica, Miedzna, Pawłowice;
  - 5) Zarząd Dróg Wojewódzkich w Katowicach oraz miejskie i powiatowe zarządy dróg w: Katowicach, Bytomiu, Częstochowie, Gliwicach, Tarnowskich Górach, Kłobucku.
- III. Administracja zespolona, w tym:
  - 1) Komenda Wojewódzka Państwowej Straży Pożarnej w Katowicach i komendy powiatowe (miejskie) Państwowej Straży Pożarnej w: Jaworznie, Tarnowskich Górach, Częstochowie, Bielsku-Białej,
  - 2) Komenda Wojewódzka Policji w Katowicach i komendy powiatowe (miejskie) policji w: Katowicach, Bytomiu, Gliwicach, Tarnowskich Górach, Częstochowie, Lublińcu, Kłobucku,
  - 3) Wojewódzki Inspektorat Nadzoru Budowlanego,
  - 4) Wojewódzki Inspektorat Transportu Drogowego.
- IV. Placówki medyczne i służby zdrowia:
  - 1) Katowickie Centrum Onkologii,
  - 2) NZOZ Szpital Specjalistyczny im. Prof. E. Michałowskiego w Katowicach,
  - 3) SPZOZ Zespół Szpitali Miejskich w Chorzowie,

- 4) Szpital Miejski Nr 4 Sp. z o.o. w Gliwicach,
- 5) Szpital Wielospecjalistyczny w Jaworznie,
- 6) Beskidzkie Centrum Onkologii – Szpital Miejski im. Jana Pawła II w Bielsku-Białej,
- 7) Szpital Wojewódzki w Bielsku-Białej,
- 8) Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej w Cieszynie,
- 9) Śląskie Centrum Rehabilitacji i Prewencji w Ustroniu,
- 10) Szpital Powiatowy w Pszczynie.

V. Inne:

- 1) TAURON Ciepło Sp. z o.o. w Katowicach,
- 2) Górnośląskie Przedsiębiorstwo Wodociągów S.A. w Katowicach,
- 3) Koleje Śląskie Sp. z o.o. w Katowicach,
- 4) Międzynarodowy Port Lotniczy Katowice w Pyrzowicach,
- 5) Messer Polska” Sp. z o.o. w Chorzowie,
- 6) Przedsiębiorstwo Inżynieryjne IMB-Podbeskidzie Sp. z o.o. w Skoczowie,
- 7) PPG „Polifarb” Cieszyn S.A. w Cieszynie,
- 8) Przedsiębiorstwo Górnicze „Silesia” Sp. z o.o. w Czechowicach-Dziedzicach.